

Česká zemědělská univerzita v Praze

Provozně ekonomická fakulta

Katedra práva

Diplomová práce

**Vysokoškolská samospráva dle aktuální právní úpravy
(samospráva veřejných, státních a soukromých vysokých
škol)**

Michaela Tafatová

© 2015 ČZU v Praze

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

Michaela Tafatová

Veřejná správa a regionální rozvoj

Název práce

Vysokoškolská samospráva dle aktuální právní úpravy (samospráva veřejných, státních a soukromých vysokých škol)

Název anglicky

University autonomy according to the current legislation (autonomy of public, state and private universities)

Cíle práce

Cílem práce je popsat a analyzovat právní úpravu získávání vzdělání na vysokých školách a zaměřit se na možnost poskytovat vysokoškolské studium za úplatu. Dále vyšetřit efektivitu zpoplatnění studia a srovnat ji se současným stavem, kdy studium na veřejných vysokých školách, na rozdíl od vysokých škol soukromých, školnému nepodléhá.

Dílním cílem práce je zjistit, zda je placené vzdělávání kvalitnější oproti neplacenému.

Toho chci dosáhnout komparací výzkumu na veřejných i soukromých vysokých školách.

Pro splnění cíle této práce si stanovuji tyto hypotézy:

- zpoplatněné studium nebude přístupné pro všechny, kdož mají schopnosti
- poplatky za studium na vysokých školách nemají vliv na jeho získání za předpokladu, že budou spláceny formou studentských půjček nebo až po ukončení studia a získání zaměstnání

Metodika

Hlavní metodou teoretické části je popis, kompilace a rešerše z různých zdrojů.

Metodou praktické části je dotazníkové šetření na veřejnoprávních i soukromých vysokých školách. Zejména bude zjišťováno jaký je přístup studentů ke studiu a jejich názor na placené studium a zda by mělo zavedení školného i na veřejných vysokých školách vliv na počet studentů.

Zkoumaný vzorek odpovídajících bude vybrán jak z řad studentů, tak i z řad vyučujících z vysokých škol.

Pro daný výzkum jsou určující tyto hypotézy:

- zpoplatněné studium nebude přístupné pro všechny, kdož mají schopnosti
- poplatky nemají vliv na vysokoškolské studium za předpokladu, že budou spláceny formou studentských půjček nebo až po ukončení studia a získání zaměstnání

Doporučený rozsah práce

60 – 80 stran

Klíčová slova

vysoká škola, univerzita, vzdělávání, studium, akademická samospráva, veřejná správa, student, školné, poplatky

Doporučené zdroje informací

Další literatura a zdroje po dohodě s vedoucí diplomové práce.

Další zdroje ze serverů státní správy: psp.cz; justice.cz; nsoud.cz nssoud.cz apod.

GERLOCH, A. Teorie práva, 6. vydání, Plzeň: Aleš Čeněk, 2013

HENDRYCH, D. a kol. Správní právo: Obecná část, 8. vydání, Praha: C.H.Beck, 2012

JEMELKA, L., PONDĚLÍČKOVÁ, K., BOHADLO, D. Správní řád: komentář, 3. vydání, Praha: C.H.Beck, 2011

jiné publikace: Bulletin advokacie, Právník apod. periodika

KOUDELKA, Z. Právní předpisy samosprávy, 2. aktualizované vydání, Praha: Linde, 2008

KOUDELKA, Z. Samospráva, Praha: Linde, 2007

PODHRÁZKÝ, M. Přehled judikatury z oblasti školství, Praha: Wolters Kluwer, 2010

Ústavní zákon č. 2/1993 Sb., Listina základních práv a svobod

VEDRAL, J. Správní řád – komentář, 2. aktualizované vydání, Praha: Polygon, 2012

www.epravo.cz

ZÁKLADNÍ LITERATURA

ZÁKLADNÍ LEGISLATIVA

Zákon č. 111/1998 Sb., o vysokých školách

Zákon č. 500/2004 Sb., správní řád

Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník

Předběžný termín obhajoby

2015/06 (červen)

Vedoucí práce

JUDr. Eva Kadlecová

Elektronicky schváleno dne 14. 10. 2014

JUDr. Jana Borská

Vedoucí katedry

Elektronicky schváleno dne 11. 11. 2014

Ing. Martin Pelikán, Ph.D.

Děkan

V Praze dne 24. 03. 2015

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že svou diplomovou práci "Vysokoškolská samospráva dle aktuální právní úpravy" jsem vypracovala samostatně pod vedením vedoucí diplomové práce a s použitím odborné literatury a dalších informačních zdrojů, které jsou citovány v práci a uvedeny v seznamu literatury na konci práce. Jako autorka uvedené diplomové práce dále prohlašuji, že jsem v souvislosti s jejím vytvořením neporušila autorská práva třetích osob.

V Praze dne 31. 3. 2015

Poděkování

Ráda bych touto cestou poděkovala své vedoucí diplomové práce JUDr. Evě Kadlecové za ochotu, vstřícnost a velmi cenné rady, které mi poskytla při zpracovávání této diplomové práce.

Vysokoškolská samospráva dle aktuální právní úpravy (samospráva veřejných, státních a soukromých vysokých škol)

University autonomy according to the current legislation (autonomy of public, state and private universities)

Souhrn

V diplomové práci se na téma Vysokoškolská samospráva dle aktuální právní úpravy zabývám analýzou a popisem zákona č. 111/1998 Sb., o vysokých školách, který upravuje vysoké školství u nás. Vysokoškolská samospráva je široké téma a proto jsem se rozhodla, zaměřit se na problematiku školného a poplatků spojených se studiem na vysokých školách. Zabývám se podrobněji analýzou poplatků a školného na vybraných soukromých vysokých školách a komparací poplatků spojených se studiem na veřejných vysokých školách. Kromě analýzy a komparace již existujících poplatků, jsem zvolila průzkumné šetření prostřednictvím dotazníku, který je zaměřený na možnost zavedení školného také na veřejných vysokých školách. Formou dotazníku se snažím zjistit postoj budoucích i přítomných studentů a absolventů vysokých škol k zavedení školného, dále jejich názory s tím související a také míru ochoty se s touto situací sžít.

Summary

In this thesis on the topic of University government according to the current legislation deals with the analysis and description of the Act no. 111/1998 Coll., On universities, which governs higher education in our country. University autonomy is a broad topic, so I decided to focus on the issue of tuition fees for study at universities. Deal with detail analysis of fees and contributions to selected private universities and comparison study-related fees at public universities. In addition to the analysis and comparison of existing taxes, I chose based on survey via questionnaire, which focused on the possibility of introducing tuition fees also at public universities. By questionnaire'm trying to find out the attitude of future and present

students and graduates to the introduction of tuition fees, as well as their opinions related and also the degree of willingness to get familiarized with the situation.

Klíčová slova: vysoká škola, univerzita, vzdělávání, studium, akademická samospráva, veřejná správa, student, školné, poplatky

Keywords: college, university, education, learning, academic autonomy, public administration, student, charges, school fees

Obsah

1	Úvod.....	10
2	Cíl práce a metodika	11
2.1	Cíl diplomové práce	11
2.2	Metodika	11
3	Veřejná správa	13
4	Vysokoškolská samospráva	16
4.1	Právo na vzdělání	16
4.2	Prameny vysokého školství.....	16
5	Vysoké školy v České republice	17
5.1	Veřejné vysoké školy	18
5.2	Soukromé vysoké školy	23
5.3	Státní vysoké školy	24
5.3.1	Policejní akademie České republiky v Praze	25
5.3.2	Univerzita obrany	25
6	Studium na vysokých školách	26
6.1	Studijní programy	26
6.2	Řízení spojená se studiem	27
7	Poplatky spojené se studiem.....	29
7.1	Poplatky na veřejných vysokých školách	29
7.2	Komparace poplatků spojených se studiem na vybraných veřejných vysokých školách	32
7.2.1	Poplatek za přijímací řízení	33

7.2.2	Poplatek za prodloužené studium	34
7.2.3	Poplatek za další studium	35
7.2.4	Poplatek za studium v cizím jazyce	36
7.3	Školné a související poplatky na soukromých vysokých školách.....	37
7.3.1	Univerzita Jana Amose Komenského v Praze	37
7.3.2	Metropolitní univerzita v Praze	39
7.3.3	Vysoká škola v Karlových Varech	40
7.3.4	ART & DESIGN INSTITUT	40
8	Školné na veřejných vysokých školách	41
9	Dotazníkové šetření.....	43
10	Východiska.....	71
11	Závěr	73
	Seznam použitých zdrojů	75
	Seznam grafů a tabulek.....	77
	Přílohy.....	79

1 Úvod

Tématem diplomové práce je vysokoškolská samospráva dle aktuální právní úpravy. Vysoké školství a jeho právní úprava je každodenním tématem pro mnoho lidí, ať už pro studenty, jejich rodiče nebo pro vyučující.

Nejvíce diskutovaným v souvislosti s vysokými školami je dle mého názoru problematika financování vysokého školství, a proto se mu v této práci věnuji přednostně. Abych se ale mohla začít zabývat tématem, které se týká financí – především poplatků a školného, je nutné se nejdříve věnovat samotnému vysokému školství, ve kterém jsou právě poplatky se školným vyměřovány. Vysokoškolská samospráva jednoznačně patří do oblasti správy veřejné. Veřejnou správu je velmi těžké přesně vymezit, protože podle mnohých nemá přesnou a danou definici. Jistě ale můžeme říci, že jde o správu věcí ve veřejném zájmu. Jednání o poplatcích, kterým se chci zabývat podrobněji, zajisté spadá do správy vysokých škol.

Financování studia na vysoké škole je nejen v současné době velice aktuální. V tomto směru se proti sobě mohou stavět dvě skupiny lidí a každá s jiným názorem týkajícím se právě financí spojených se studiem na vysokých školách. Na jedné straně stojí ti, kterým vyhovuje současný stav, kdy studium na veřejných vysokých školách podléhá pouze poplatkům se studiem spojeným a naopak školnému pouze studium na vysokých školách soukromých. Ti, stojící na tzv. druhé straně, považují za nutnost zavedení školného také na veřejných vysokých školách a tím zásadně změnit současné fungování vysokého školství u nás.

2 Cíl práce a metodika

2.1 Cíl diplomové práce

Hlavním cílem diplomové práce je popsat a analyzovat aktuální právní úpravu získávání vzdělání na vysokých školách. Dále zaměřit se na poskytování vysokoškolského vzdělání na veřejných a soukromých školách za úplatu. Vyšetřit efektivitu zpoplatněného studia a srovnat ji se současným stavem, kdy studium na veřejných vysokých školách, na rozdíl od vysokých škol soukromých, školnému nepodléhá.

Dílními cíli práce je analýza školného na různých soukromých vysokých školách a komparace poplatků spojených se studiem na vysokých školách veřejných.

Dalším dílním cílem je zjištění toho, zda je placené vzdělávání kvalitnější oproti neplacenému a zda je pro české vysoké školství a hlavně české studenty, ať už budoucí či absolventy, nutné či naopak zbytečné zavést školné také na veřejných vysokých školách. Toho chci dosáhnout výzkumem na veřejných i soukromých vysokých školách.

Pro splnění cíle této práce si stanovuji tyto hypotézy:

- zavedením školného na veřejných vysokých školách nebude studium přístupné pro všechny, kdož mají schopnosti
- školné na veřejných vysokých školách by nemělo vliv na získání vzdělání za předpokladu, že by bylo splácené formou studentských půjček nebo až po ukončení studia a získání zaměstnání

2.2 Metodika

Hlavní metodou teoretické části bude popis, kompilace a rešerše z různých zdrojů. Diplomová práce bude rozdělena celkem do sedmi kapitol, kdy první část bude věnována teoretické části práce. V první kapitole, nazývané „Veřejná správa“, se zaměřím na charakteristiku základních pojmů, které je nutné znát k pochopení celého systému správy jako takové. V následujících kapitolách se budu již plně věnovat samotným tématem vysokoškolské samosprávy, kde

hlavním obsahem bude popis a analýza aktuální právní úpravy, tedy především zákona č. 111/1998 Sb., o vysokých školách.

Stěžejní částí diplomové práce bude pojednání o poplatcích a školném na veřejných i soukromých vysokých školách. Zaměřím se na poplatky spojené se studiem na veřejných vysokých školách a na školné a poplatky na soukromých vysokých školách.

Praktickou částí práce se budu zabývat v její poslední části. Metodou, kterou použiji v této části práce, bude komparace poplatků spojených se studiem na vybraných veřejných vysokých školách. Pro komparaci jsem si vybrala Univerzitu Karlovu v Praze, Západočeskou univerzitu v Plzni, Slezskou univerzitu v Opavě, Univerzitu v Pardubicích, Vysokou školu chemicko – technologickou v Praze, Univerzitu Palackého v Olomouci a Univerzitu Jana Evangelisty Purkyně v Ústí nad Labem. U soukromých vysokých škol se budu věnovat analýze školného a poplatků, pro kterou jsem si vybrala Univerzitu Jana Amose Komenského, Metropolitní univerzitu, Vysokou školu v Karlových Varech a ART & DESIGN INSTITUT. Další metodou praktické části bude průzkumné dotazníkové šetření na veřejnoprávních i soukromých vysokých školách. Zejména bude zjišťován přístup studentů ke studiu a jejich názor na placené studium, případně zda by mělo zavedení školného i na veřejných vysokých školách vliv na počet studentů. Zkoumaný vzorek odpovídajících bude vybrán z řad budoucích i dosavadních studentů a absolventů vysokých škol. Celkem bude rozdáno 150 dotazníků, jejich návratnost bude vyhodnocena v praktické části práce. Dotazníkové šetření bude zpracováno v programu Microsoft Office Excel 2007.

Pro daný výzkum jsou určující hypotézy:

- zpoplatněné studium na veřejných vysokých školách by nebylo přístupné pro všechny, kdož mají schopnosti
- školné na veřejných vysokých školách by nemělo vliv na získání vzdělání za předpokladu, že by bylo splácené formou studentských půjček nebo až po ukončení studia a získání zaměstnání

3 Veřejná správa

Rozlišujeme správu soukromou a veřejnou podle toho, zda jsou sledovány cíle soukromého či veřejného práva. Veřejná správa je charakteristická tím, že je vykonávána ve veřejném zájmu na rozdíl od správy soukromé, která je vykonávána v zájmu soukromém.¹

Veřejná správa je součástí veřejné moci, což znamená možnost rozhodovat o právech a povinnostech subjektů. Může být označena buď jako druh činnosti neboli spravování ve veřejném zájmu nebo jako instituce, která veřejnou správu vykonává.² Nositelem veřejné moci je vždy stát, který ji uskutečňuje buď prostřednictvím zákonodárných, výkonných a soudních orgánů nebo ji přenáší na samosprávné orgány. Veřejná správa je tedy uskutečňována jako státní správa nebo jako samospráva. Jde o institut, který slouží občanům a spravuje veřejné záležitosti ve veřejném zájmu. Na základě tzv. negativního vymezení můžeme veřejnou správu obecně definovat jako takovou veřejnou moc, která není zákonodárstvím ani soudnictvím.³

Státní správa

Jako státní správa je označována jedna ze dvou nejdůležitějších větví veřejné správy, která je vykonávána prostřednictvím orgánů státu. Státní správa je odvozena od postavení a podstaty státu. Podle subjektů, které vykonávají státní správu, se dále dělí na státní správu přímou a nepřímou. Přímá je prováděna orgány státu, tedy správními úřady a nepřímá je vykonávána v přenesené působnosti samosprávnými veřejnoprávními korporacemi, tedy obcemi a kraji, kdy jim stát ponechává část výkonu státní správy. Samosprávné orgány tak vykonávají dva druhy působnosti, a to vlastní samosprávu, kde vykonávají své právo a přenesenou státní správu, kde působí jako orgány státní správy.⁴

¹ HENDRYCH, D. a kol. *Správní právo*. Obecná část. 8. vydání. Praha: C. H. Beck, 2012, s. 5. ISBN: 978-80-7179-254-3

² HENDRYCH, D. a kol. *Správní právo*. Obecná část. 8. vydání. Praha: C. H. Beck, 2012, s. 5. ISBN: 978-80-7179-254-3

³ KOUDELKA, Z. *Samospráva*. Praha: Linde, 2007, s. 15. ISBN: 978-80-7201-665-5

⁴ KOUDELKA, Z. *Samospráva*. Praha: Linde, 2007, s. 18. ISBN: 978-80-7201-665-5

Samospráva

Stejně jako u státní správy jde i zde o druh společenského řízení a druhou nejdůležitější větev veřejné správy. Rozdíl je pouze v tom, že správa veřejných záležitostí je vykonávána veřejnoprávními subjekty, které nejsou státem, tedy orgány samosprávných veřejnoprávních korporací, které nejsou ve své rozhodovací činnosti podřízeny státu. Veřejnoprávní korporací je myšleno sdružení osob, které má vlastní právní subjektivitu a jejich společným cílem je rozhodování ve veřejném zájmu. Státní správa a samospráva se vedle sebe podílejí na realizaci veřejných záležitostí. Samospráva má výkonný, podzákonný a nařizovací charakter, ale samosprávné orgány v okruhu činností, který je zákonem stanoven, vystupují svým jménem. Nejednají tedy v rámci státu, jak je tomu u státní správy.⁵ Samospráva se dělí na dvě části, a to na samosprávu územní vykonávanou obcemi⁶ a kraji⁷, a samosprávou neúzemní, která je též nazývána samosprávou zájmovou či profesní.

Územní samospráva

Územní samospráva je definována v Ústavě ČR. Nositeli územní samosprávy jsou územní samosprávné celky, jimiž jsou obce jako základní územní samosprávné celky a kraje jako vyšší územní samosprávné celky. Obce a kraje jsou veřejnoprávními korporacemi, právnickými osobami, které mají vlastní majetek a hospodaří s ním dle vlastního rozpočtu.⁸ Územním samosprávným celkům je zaručováno právo na samosprávu.⁹ Vzhledem k danému tématu této práce se územní samosprávou podrobněji zabývat nebudu.

Zájmová samospráva

Zájmová samospráva je na rozdíl od samosprávy územní podstatně méně propracovaná. Z hlediska Ústavy ČR není vůbec definována.¹⁰ Vykonavateli veřejné správy jsou i právní subjekty zájmové samosprávy, a to v rozsahu samostatné působnosti a pravomoci svěřené jim

⁵ PRŮCHA, P. *Základní pojmy a instituty správního práva*. 1. vydání. Brno: Masarykova univerzita 1998, s. 420. ISBN 802-10-2002-4

⁶ podle § 1 zákona č. 128/2000 Sb., o obcích, je obec základním územním samosprávným společenstvím občanů; tvoří územní celek, který je vymezen hranicí území obce

⁷ podle § 1 zákona č. 129/2000 Sb., o krajích je kraj územním společenstvím občanů, které má právo na samosprávu

⁸ HENDRYCH, D. a kol. *Správní právo. Obecná část*. 8. vydání. Praha: C.H.Beck, 2012, s. 133. ISBN 978-80-7179-254-3.

⁹ Čl. 8 ústavního zákona č. 1/1993 Sb., Ústavy ČR

¹⁰ KOUDELKA, Z. *Samospráva*. Praha: Linde, 2007, s. 339. ISBN: 978-80-7201-665-5

zákonem. V literatuře se můžeme také setkat s označením samosprávy jako profesní nebo zájmové.¹¹ Někde je jako samospráva profesní označována pouze samospráva profesních komor a zájmová samospráva jako širší pojem zahrnující i vysokoškolskou samosprávu. Podle Z. Koudelky je nejužitečnější pojem založený na negativním vymezení, tedy samospráva neúzemní.¹² V této diplomové práci budu používat pojem zájmová samospráva, aby byla do této oblasti jednoznačně zahrnuta i samospráva vysokých škol. Zájmová samospráva je představována profesními komorami s povinným či nepovinným členstvím a vysokoškolskou samosprávou.

Profesní komory jsou zákonem zřízené právnické osoby a veřejnoprávní korporace povinně sdružující osoby určitého povolání.¹³ Mezi typické příklady patří advokátní komora a lékařská komora.

Profesní komory s nepovinným členstvím jsou zakotveny v zákoně, ale odpovídají svoji povahou spíše soukromoprávnímu sdružení. U nás jsou dva zástupci těchto komor, a to Hospodářská komora České republiky a Agrární komora České republiky.

Vysoké školství a státní správa

Zákon vysokým školám zaručuje vysokou míru autonomie. Státní orgány mohou zasahovat do činnosti veřejné vysoké školy jen na základě a v mezích zákona a způsobem zákonem stanoveným.¹⁴ Tím je vysokým školám zajištěna samospráva v oblastech výuky i vědeckého bádání. Orgánem státní správy vysokého školství je Ministerstvo školství, tělovýchovy a mládeže, jehož činnost se soustřeďuje zejména na oblast dozoru nad vnitřním fungováním vysokých škol. U státních vysokých škol je orgánem státní správy dle druhu vysoké školy buď Ministerstvo obrany, nebo Ministerstvo vnitra.

¹¹ STREJČKOVÁ, D. *Participace vybraných subjektů zájmové samosprávy na správě veřejného majetku*. COFOLA 2011: the Conference Proceedings, 1. edition. Brno: Masarykova univerzita, 2011. s. 4

¹² KOUDELKA, Z. *Zájmová samospráva a její předpisy*. Bulletin advokacie, roč. 2001, č. 5, s. 8

¹³ KOUDELKA, Z. *Samospráva*. Praha: Linde, 2007, s. 363. ISBN: 978-80-7201-665-5

¹⁴ Ustanovení § 6 odst. 3 zákona č. 111/1998 Sb., o vysokých školách

4 Vysokoškolská samospráva

Samosprávě všech vysokých škol jsou podrobeni příslušníci akademické obce – akademičtí pracovníci (profesoři, docenti, odborní asistenti, asistenti, lektori, výzkumní a vývojoví pracovníci) a studenti. Akademická obec realizuje svoji vůli prostřednictvím jí stanovovaných akademických orgánů: akademický senát fakulty a školy, děkan, rektor, vědecká (umělecká, akademická) rada a disciplinární komise.¹⁵

4.1 Právo na vzdělání

Základní úprava práva na vzdělání je v českém právním řádu zakotvena v Listině základních práv a svobod. Podle čl. 33 odst. 1 Listiny je garantováno všem a každý má právo na vzdělání. K tomuto odstavci se vztahuje všeobecná povinnost absolvovat povinnou školní docházku, jejíž délka je upravena ve školském zákoně. V odst. 2 téhož článku je zakotvena bezplatnost studia na základních a středních školách. Podle schopností občana a možností státu je vzdělávání bezplatné i na školách vysokých. Odst. 3 povoluje zřizovat jiné školy než státní, které je možno zřídit a na kterých ale lze vyučovat pouze na základě podmínek stanovených zákonem. Na takovýchto školách je možno vzdělání zpoplatnit. Poslední čtvrtý odstavec je ustanovením o nároku občanů na pomoc státu při studiu.¹⁶

4.2 Prameny vysokého školství

Základními prameny českého právního řádu upravující vysoké školství je Ústava ČR a Listina základních práv a svobod. Mezi zákonné právní předpisy upravující vysokoškolské studium je zákon č. 111/1998 Sb., o vysokých školách, který upravuje postavení vysokých škol a jejich vnitřní organizaci a zákon č. 500/2004 Sb., správní řád, který působí podpůrně a upravuje správní postupy vysokých škol. Zákon o vysokých školách stanovuje použití správního řádu pouze subsidiárně, tedy pokud sám nestanoví jinak.¹⁷

¹⁵ KOUDELKA, Z. *Vysokoškolská samospráva* [online dne 15.8.2014]. Dostupné z internetového odkazu: law.muni.cz/sborniky/dp08/files/pdf/sprava/koudelka.pdf

¹⁶ Článek 33 odst. 1 - 4 – zákon č. 2/1993 Sb., Listina základních práv a svobod

¹⁷ Ustanovení § 105 zákona č. 111/1998 Sb., o vysokých školách

5 Vysoké školy v České republice

Vysoké školy jsou nejvyšším centrem vzdělanosti, které poskytuje vzdělání třetího stupně.¹⁸ Vysoké školy v České republice se podle typu dělí na univerzitní a neuniverzitní. Podle právní formy se dělí vysoké školy na veřejné, soukromé a státní.

Vysoká škola univerzitního typu

Školy univerzitního typu mohou zajišťovat všechny typy studijních programů - bakalářský, magisterský i doktorský a v souvislosti s tím i vědeckou a výzkumnou, vývojovou a inovační, uměleckou nebo další tvůrčí činnost. Člení se na fakulty, které se dále dělí na katedry nebo ústavy.

Vysoká škola neuniverzitního typu

Školy neuniverzitního typu mohou zajišťovat bakalářské studijní programy, případně studijní programy magisterské, a v souvislosti s tím pak mohou provádět výzkumnou, vývojovou, uměleckou nebo další tvůrčí činnost. Nečlení se na fakulty.

Akademie

V českém vysokém školství se také vyskytují školy, které nemají v názvu „vysoká škola“ ani „univerzita“, ale „akademie“. Jde o Akademii múzických umění v Praze, Akademii výtvarných umění v Praze, Janáčkovu akademii múzických umění v Brně a Filmovou akademii Miroslava Ondříčka v Písku. AMU neboli Akademie múzických umění v Praze je vysoká škola univerzitního typu a člení se na fakultu divadelní, filmovou a hudební a taneční. AVU neboli Akademie výtvarných umění v Praze je také univerzitní vysokou školou stejně jako JAMU – Janáčkova akademie múzických umění členící se na fakultu divadelní a hudební. Filmová akademie Miroslava Ondříčka v Písku je soukromou vysokou školou.

¹⁸ tzv. vzdělání terciární tvoří vysoké školy, vyšší odborné školy a pomaturitní studium na jazykových školách

5.1 Veřejné vysoké školy

Veřejná vysoká škola je některými autory označována jako typická představitelka tzv. akademické samosprávy, a to zejména pro její samosprávné fungování, odpovědnost za vlastní všestranný rozvoj a činnost, která současně respektuje veřejný zájem.¹⁹ Veřejnou vysokou školu vymezuje zákon č. 111/1998 Sb., o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů. Vysokoškolská samospráva je realizována na veřejných vysokých školách.²⁰ V České republice je v současnosti 26 veřejných vysokých škol. Všechny jsou univerzitního typu, pouze Vysoká škola technická a ekonomická v Českých Budějovicích a Vysoká škola polytechnická Jihlava je neuniverzitní. Veřejné vysoké školy jsou financovány především dotacemi ze státního rozpočtu, dalšími zdroji jejich financí mohou být poplatky spojené se studiem, výnosy z majetku, příjmy ze státních fondů a z rozpočtů obcí, výnosy z doplňkové činnosti a dary.

Do samosprávné působnosti veřejné vysoké školy patří např. tyto činnosti:²¹

- vnitřní organizace,
- určování počtu přijímaných uchazečů o studium a stanovení podmínek pro přijetí ke studiu,
- tvorba a uskutečňování studijních programů,
- organizace studia,
- rozhodování o právech a povinnostech studentů,
- stanovení výše poplatků spojených se studiem.

¹⁹ HAVLAN, P.: *Veřejné vlastnictví v právu a společnosti*, Praha: C. H. Beck, 2008, s. 221, ISBN 978-80-7179-617-6

²⁰ KOUDELKA, Z.: *Vysokoškolská samospráva* [online dne 15.8.2014]. Dostupné z internetového odkazu: law.muni.cz/sborniky/dp08/files/pdf/sprava/koudelka.pdf

²¹ Ustanovení § 6 zákona č. 111/1998 Sb., o vysokých školách

Orgány veřejných vysokých škol

Samosprávnými orgány veřejných vysokých škol jsou:²²

- akademický senát,
- rektor,
- vědecká rada,
- disciplinární komise,
- správní rada,
- kvestor.

Akademický senát je samosprávným zastupitelským orgánem, který má nejméně 11 členů, z toho nejméně jednu třetinu a nejvýše jednu polovinu tvoří studenti. Členy volí ze svých řad členové akademické obce prostřednictvím voleb, které jsou přímé a s tajným hlasováním. Členství v akademickém senátu je neslučitelné s funkcí rektora, prorektorů, děkanů a proděkanů. Funkční období jednotlivých členů senátu je nejvýše tříleté. Zasedání akademického senátu jsou veřejná.²³

Rektor stojí v čele veřejné vysoké školy a jedná a rozhoduje ve věcech školy. Rektora jmenuje a odvolává na návrh akademického senátu prezident republiky. Funkční období je čtyřleté a rektor ho může vykonávat nejvýše dvě po sobě jdoucí období. Rektora zastupují prorektoři, které jmenuje a odvolává ministr.²⁴ Vědeckou radu tvoří předseda, kterým je rektor školy a který jmenuje a odvolává členy vědecké rady, jimiž jsou představitelé oborů, ve kterých vysoká škola uskutečňuje vzdělávací a vědeckou činnost.²⁵

Disciplinární komise projednává disciplinární přestupky studentů a předkládá návrh na rozhodnutí rektorovi. Předsedu disciplinární komise a její členy jmenuje rektor z řad členů

²² Ustanovení § 7 zákona č. 111/1998 Sb., o vysokých školách

²³ Ustanovení § 8 zákona č. 111/1998 Sb., o vysokých školách

²⁴ Ustanovení § 10 zákona č. 111/1998 Sb. o vysokých školách

²⁵ Ustanovení § 11 zákona č. 111/1998 Sb., o vysokých školách

akademické obce, přičemž polovinu členů tvoří studenti. Funkční období je nejvýše dvouleté.²⁶

Správní radu tvoří nejméně devět členů, které po projednání s rektorem jmenuje a odvolává ministr. Členové správní rady nemůžou být zaměstnanci dané vysoké školy.²⁷

Kvestor, jehož jmenuje a odvolává rektor, řídí hospodaření a vnitřní správu vysoké školy.²⁸

Vnitřní předpisy veřejných vysokých škol

Vysoká škola vydává své vnitřní předpisy, jejichž porušení je bráno jako disciplinární přestupek studenta, který v disciplinárním řízení může být i vyloučen ze studia. Vnitřními předpisy jsou zejména:

- statut vysoké školy,
- volební a jednací řád akademického senátu,
- vnitřní mzdový předpis,
- jednací řád vědecké (umělecké) rady,
- řád výběrového řízení akademických pracovníků,
- studijní a zkušební řád,
- disciplinární řád pro studenty.²⁹

Vnitřní předpisy vysoké školy schvaluje akademický senát. Vnitřní předpisy fakulty jsou schvalovány akademickým senátem vysoké školy na návrh akademického senátu fakulty. Vnitřní předpisy nabývají platnosti registrací Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy na návrh rektora, o které Ministerstvo rozhodne do 90 dnů od zahájení řízení. Z důvodu rozporu s právními předpisy může Ministerstvo registraci odmítnout. Za porušení vnitřního předpisu lze studenta vyloučit ze studia, rozhodnutí o tom se ale týká konkrétní vysoké školy.

²⁶ Ustanovení § 13 zákona č. 111/1998 Sb., o vysokých školách

²⁷ Ustanovení § 14 zákona č. 111/1998 Sb., o vysokých školách

²⁸ Ustanovení § 16 zákona č. 111/1998 Sb., o vysokých školách

²⁹ Ustanovení § 17 zákona č. 111/1998 Sb., o vysokých školách

Student může v takovém případě studovat ihned na jiné vysoké škole. Z toho tedy plyne, že vnitřním předpisům vysoké školy chybí základní charakteristika právního předpisu, a to obecná závaznost.³⁰

Rozpočet, majetek a hospodaření veřejných vysokých škol

Veřejná vysoká škola je, podle zákona č. 111/1998 Sb., o vysokých školách, právnickou osobou.

Hospodaření veřejné vysoké školy a nakládání s majetkem spadá do samosprávné působnosti veřejné vysoké školy.³¹ Rozpočet veřejné vysoké školy je sestavován na rok a podle něj škola hospodaří. Mezi příjmy veřejné vysoké školy patří zejména:

- příspěvek ze státního rozpočtu na vzdělávací a vědeckou, výzkumnou, vývojovou a inovační, uměleckou nebo další tvůrčí činnost;
- dotace ze státního rozpočtu,
- poplatky spojené se studiem,
- podpora výzkumu, experimentálního vývoje a inovací z veřejných prostředků,
- výnosy z majetku, příjmy z darů a dědictví a výnosy z doplňkové činnosti.³²

³⁰ KOUDELKA, Z. *Zájmová samospráva a její předpisy*. Bulletin advokacie, roč. 2001, č. 5, s. 8

³¹ STREJČKOVÁ, D. *Partecipace vybraných subjektů zájmové samosprávy na správě veřejného majetku*. COFOLA 2011: the Conference Proceedings, 1. edition. Brno: Masarykova univerzita, 2011. s. 8

³² Ustanovení § 18 odst. 2 zákona č. 111/1998 Sb., o vysokých školách

Veřejná vysoká škola má nárok na dotaci na rozvoj vysoké školy, zejména na ubytování a stravování studentů.³³ Veřejná vysoká škola zřizuje tyto fondy:

- stipendijní fond,
- fond odměn,
- sociální fond,
- fond reprodukce investičního majetku,
- fond účelově určených prostředků a provozních prostředků.³⁴

Majetek veřejné vysoké školy je vymezen v zákoně o vysokých školách. Dle ustanovení tohoto zákona vlastní veřejná vysoká škola majetek potřebný k činnostem, pro které byla zřízena. Ustanovení rovněž obsahuje vymezení toho, co může být majetkem veřejné vysoké školy. Jedná se o věci, byty a nebytové prostory, práva a jiné majetkové hodnoty.

Vysoká škola je povinna majetek užívat pouze k účelům a k doplňkovým činnostem, které stanovuje zákon o vysokých školách, a to k plnění úkolů ve vzdělávací a výzkumné, vývojové a inovační, umělecké nebo další tvůrčí činnosti. V doplňkové činnosti vysoká škola vykonává za úplatu činnost navazující na vzdělávací činnost nebo činnost sloužící k účinnějšímu využití lidských zdrojů a majetku.³⁵

³³ Ustanovení § 18 odst. 3 zákona č. 111/1998 Sb., o vysokých školách

³⁴ Ustanovení § 18 odst. 6 zákona č. 111/1998 Sb., o vysokých školách

³⁵ Ustanovení § 20 zákona č. 111/1998 Sb., o vysokých školách

Členění veřejných vysokých škol

Veřejná vysoká škola se může členit na fakulty, vysokoškolské ústavy a jiná pracoviště. Fakulta uskutečňuje alespoň jeden akreditovaný studijní program. Mezi samosprávné orgány fakulty patří akademický senát fakulty, děkan, vědecká rada fakulty a disciplinární komise fakulty. Mezi další orgány fakulty patří tajemník. Samosprávě všech vysokých škol jsou podrobeni příslušníci akademické obce – akademičtí pracovníci a studenti. Akademická obec realizuje svoji činnost prostřednictvím jí stanovovaných akademických orgánů:

- akademický senát fakulty a školy,
- děkan,
- rektor,
- vědecká (umělecká, akademická) rada,
- disciplinární komise.³⁶

5.2 Soukromé vysoké školy

Soukromé vysoké školy jsou zakládány dle soukromoprávních předpisů, proto se tedy nejedná o veřejnoprávní korporace, ale o soukromoprávní subjekty. Soukromým vysokým školám uděluje souhlas³⁷ k provozu činnosti Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy. I když je soukromá vysoká škola právnickou osobou soukromého práva, je povinna se v oblasti poskytování vysokoškolského studia řídit veřejnoprávním předpisem, a to zákonem o vysokých školách. Ve stejném rozsahu jako na školy veřejné či státní byla na vysoké školy soukromé přenesena, formou samosprávy, pravomoc, ustavovat vlastní samosprávné orgány a tvořit vlastní vnitřní předpisy.³⁸ Jde zde o výjimečné působení samosprávy v právnické osobě soukromého práva, která však musí mít státní souhlas a stát na ni přenesl část veřejné

³⁶ KOUDELKA, Z.: *Vysokoškolská samospráva* [online dne 15.8.2014]. Dostupné z internetového odkazu: law.muni.cz/sborniky/dp08/files/pdf/sprava/koudelka.pdf

³⁷ Právnická osoba, která má sídlo, svou ústřední správu nebo hlavní místo své podnikatelské činnosti na území některého členského státu EU, nebo která byla zřízena nebo založena podle práva některého členského státu EU, je oprávněna působit jako soukromá vysoká škola, pokud jí ministerstvo udělilo státní souhlas.

³⁸ dle § 6 zákona č. 111/1998 Sb., o vysokých školách, ve znění pozdějších předpisů

moci, spočívající v oprávnění udělovat akademické tituly.³⁹ V České republice je 44 soukromých vysokých škol. Soukromé vysoké školy jsou financovány především z vlastních zdrojů, může jim však být poskytnuta státní dotace.

Na většinu soukromých vysokých škol se nekonají přijímací zkoušky, na některých se však koná alespoň motivační pohovor. Někde se však přihlíží k dosavadním studijním výsledkům, absolvovaným kurzům a dalším dovednostem nebo k praxi spojené se zvoleným oborem.

Financování soukromých vysokých škol

Soukromá vysoká škola má povinnost zajistit finanční prostředky pro vzdělávací a vědeckou nebo výzkumnou, vývojovou a inovační, uměleckou a další tvůrčí činnost. Ministerstvo může soukromé škole poskytnout dotaci na uskutečňování akreditovaných studijních programů a programů celoživotního vzdělávání a s nimi spojenou činnost a na stipendia podle § 91 odst. 2 písm. e)⁴⁰ a podle § 91 odst. 3 zákona č. 111/1998 Sb., o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů.⁴¹ Výše dotací se určuje na základě dlouhodobého záměru soukromé vysoké školy a ministerstva, na základě typu a finanční náročnosti akreditovaných studijních programů, počtu studentů a dosažených výsledků ve vzdělávací a další činnosti.⁴²

5.3 Státní vysoké školy

Státní vysoké školy jsou policejní a vojenské a jsou spravovány přímo příslušnými ministerstvy – vnitra a obrany. V České republice působí dvě státní vysoké školy, a to Policejní akademie České republiky v Praze a Univerzita obrany se sídlem v Brně.⁴³ Nemají vlastní majetek ani vlastní právní subjektivitu, hospodaří s majetkem státu a jsou jeho organizačními složkami.⁴⁴

³⁹ KOUDELKA, Z.: *Vysokoškolská samospráva* [online dne 15.8.2014]. Dostupné z internetového odkazu: law.muni.cz/sborniky/dp08/files/pdf/sprava/koudelka.pdf

⁴⁰ Ustanovení § 91 odst. 2 písm. e) zákona č. 111/1998 Sb., o vysokých školách – stipendia hrazená z dotace mohou být přiznána v případech zvláštního zřetele hodných

⁴¹ Ustanovení § 91 odst. 3 č. 111/1998 Sb., o vysokých školách - stipendium je hrazeno z dotace také v případě tíživé situace přiznává, a to těm studentům, kteří mají nárok na přídavek na dítě, jestliže rozhodný příjem v rodině nepřevyšuje součin částky životního minima rodiny a koeficientu 1,5.

⁴² Ustanovení § 40 zákona č. 111/1998 Sb., o vysokých školách

⁴³ Dostupné z internetové stránky: <http://www.msmt.cz/vzdelavani/vysoke-skolstvi/statni-vysoke-skoly-webove-stranky>. [online dne 15.8.2014].

⁴⁴ KOUDELKA, Z.: *Vysokoškolská samospráva*. Dostupné z internetového odkazu: law.muni.cz/sborniky/dp08/files/pdf/sprava/koudelka.pdf [online dne 15.8.2014].

5.3.1 Policejní akademie České republiky v Praze

Policejní akademie České republiky se sídlem v Praze je státní vysoká škola univerzitního typu, vůči které vykonává Ministerstvo vnitra ČR působnosti podle § 95 zákona o vysokých školách.

5.3.2 Univerzita obrany

Univerzita obrany se sídlem v Brně je státní vysokou školou, která byla založena 1. září 2004 a navazuje na tři bývalé vojenské vysoké školy – Vojenské akademie v Brně, Vysoké vojenské školy pozemního vojska ve Vyškově a Vojenské lékařské akademie Jana Evangelisty Purkyně v Hradci Králové. Univerzita obrany je zřizována Ministerstvem obrany ČR.

6 Studium na vysokých školách

V této kapitole se budu zabývat druhy studijních programů a řízeními spojenými se studiem.

6.1 Studijní programy

Vysokoškolské vzdělání se získává studiem v rámci akreditovaného studijního programu podle studijního plánu⁴⁵ stanovenou formou studia.⁴⁶

Bakalářský studijní program

Bakalářský studijní program je zaměřen na přípravu k výkonu povolání a ke studiu v magisterském studijním programu. Standardní doba studia je tři roky. Studium se ukončuje státní závěrečnou zkouškou, jejíž součástí je obhajoba bakalářské práce. Absolventům studia se uděluje akademický titul uváděný před jménem „Bc. - bakalář“ a v oblasti umění „BcA. – bakalář umění“.⁴⁷

Magisterský studijní program

Magisterský studijní program, který navazuje na bakalářský studijní program, se standardně studuje nejméně jeden a nejvýše tři roky a u magisterského studijního programu, který nenavazuje na bakalářský studijní program, je pak standardní doba studia nejméně čtyři a nejvýše šest let. Studium se ukončuje státní závěrečnou zkouškou a obhajobou diplomové práce. Absolventům studia se uděluje akademický titul, a to v oblasti lékařství „MUDr. – doktor medicíny“; v oblasti veterinárního lékařství „MVDr. – doktor veterinární medicíny“; v oblasti ekonomie, technických věd, zemědělství, lesnictví a vojenství „Ing. – inženýr“; v oblasti architektury „Ing. arch. – inženýr architektury“; v oblasti umění „MgA. – magistr umění“; v dalších oblastech pak „Mgr. – magistr“. Absolventi magisterských studijních programů mohou vykonat státní rigorózní zkoušku, jejíž součástí je obhajoba rigorózní práce. Po jejím vykonání se studentům udělují akademické tituly uváděné před jménem, a to v oblasti práva „JUDr. – doktor práv“; v oblasti humanitních, společenských a pedagogických věd „PhDr. – doktor filozofie“; v oblasti přírodních věd „RNDr. – doktor přírodních věd“;

⁴⁵ Studijní plán stanoví časovou a obsahovou posloupnost studijních předmětů, formu studia a způsob ověřování studijních výsledků.

⁴⁶ Forma studia vyjadřuje, zda jde o studium prezenční, distanční, nebo o jejich kombinaci.

⁴⁷ Ustanovení § 45 zákona č. 111/1998 Sb., o vysokých školách

v oblasti farmacie „PharmDr. – doktor farmacie“ a v oblasti teologie „ThLic. – licenciát teologie“ nebo „ThDr. – doktor teologie“.⁴⁸

Doktorský studijní program

Doktorský studijní program je zaměřen na vědecké bádání a samostatnou tvůrčí činnost. Standardní doba studia je nejméně tři a nejvýše čtyři roky. Studium se ukončuje státní doktorskou zkouškou, jejíž součástí je obhajoba disertační práce. Absolventům studia se uděluje akademický titul uváděný za jménem „Ph.D. – doktor“, v oblasti teologie pak titul „Th.D. – doktor teologie“.⁴⁹

Celoživotní vzdělávání

Vysoká škola může bezplatně nebo za úplatu poskytovat studium orientované na výkon zaměstnání nebo zájmově v rámci programu celoživotního vzdělávání. Bližší podmínky celoživotního vzdělávání stanovuje vnitřní předpis vysoké školy. Absolvujícím účastníkům programu, kteří nejsou podle zákona studenty, vydá vysoká škola osvědčení.⁵⁰

6.2 Řízení spojená se studiem

Mezi řízení spojená se studiem řadíme přijímací řízení, přerušení studia, ukončení studia.

Přijímací řízení

Podmínkou přijetí ke studiu v bakalářském a magisterském nenavazujícím studijním programu na vysoké škole je úspěšné ukončení úplného středoškolského nebo středoškolského odborného vzdělání. Podmínkou přijetí ke studiu v magisterském studijním programu, který navazuje na bakalářský studijní program, je úspěšné absolvování státní bakalářské zkoušky a ukončení bakalářského studia. Podmínkou přijetí ke studiu v doktorském studijním programu je ukončení studia v magisterském studijním programu.⁵¹ Přijímací řízení se zahajuje doručením přihlášky ke studiu vysoké škole. O přijetí ke studiu rozhoduje děkan fakulty. Na soukromých vysokých školách rozhoduje o přijetí ke studiu

⁴⁸ Ustanovení § 46 zákona č. 111/1998 Sb., o vysokých školách

⁴⁹ Ustanovení § 47 zákona č. 111/1998 Sb., o vysokých školách

⁵⁰ Ustanovení § 60 zákona č. 111/1998 Sb., o vysokých školách

⁵¹ Ustanovení § 48 zákona č. 111/1998 Sb., o vysokých školách

orgán určený vnitřním předpisem.⁵² Sdělením o rozhodnutí o přijetí ke studiu vzniká uchazeči právo na zápis do studia.

Přerušění studia

Student vysoké školy může studium i opakovaně přerušit a to za podmínek, které stanovuje studijní a zkušební řád. V době přerušění studia není osoba studentem.⁵³ Novela č. 48/2013 Sb. zákona o vysokých školách⁵⁴ upravuje přerušění studia z důvodu těhotenství, porodu a rodičovství, a to po celou dobu trvání. Doba přerušění studia po dobu rodičovství se nezapočítává do celkové doby přerušění studia ani do maximální doby studia. V souvislosti s péčí o dítě má studentka právo na prodloužení lhůt pro plnění studijních povinností o dobu, o kterou by jinak trvalo čerpání mateřské dovolené, a to v případě, že v této době nepřerušit studium.⁵⁵

Ukončení studia

Studium je řádně ukončeno absolvováním studia a vykonáním státní zkoušky. Dokladem o ukončení studia a o získání akademického titulu je vysokoškolský diplom. Dále může být studium ukončeno jeho zanecháním, nesplněním studijních požadavků, odnětím či zánikem akreditace a vyloučením ze studia.⁵⁶

⁵² Ustanovení § 50 zákona č. 111/1998 Sb., o vysokých školách

⁵³ Ustanovení § 54 zákona č. 111/1998 Sb., o vysokých školách

⁵⁴ zákon č. 111/1998 Sb., o vysokých školách

⁵⁵ Ustanovení § 54 zákona č. 111/1998 Sb., o vysokých školách

⁵⁶ Ustanovení § 55, 56 zákona č. 111/1998 Sb., o vysokých školách

7 Poplatky spojené se studiem

Vysoké školy mohou stanovovat různé poplatky spojené se studiem. Zatímco veřejné vysoké školy jsou v tomto značně omezeny zákonem o vysokých školách, u soukromých vysokých škol jde o jejich svobodné rozhodnutí.

7.1 Poplatky na veřejných vysokých školách

Zákon o vysokých školách stanovuje v § 58 poplatky, které může veřejná škola v rámci studia stanovit. V praxi ale vysoké školy vybírají i další poplatky.⁵⁷ Základem pro stanovení poplatků spojených se studiem je 5% z průměrné částky připadající na jednoho studenta z celkových neinvestičních výdajů poskytnutých ministerstvem ze státního rozpočtu veřejným vysokým školám v kalendářním roce.⁵⁸

Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy každoročně vyhlašuje základ pro stanovení poplatků spojených se studiem. Pro akademický rok 2014 byl stanoven základ poplatků ve výši 2 819 Kč.⁵⁹

Poplatky za přijímací řízení

Veřejná vysoká škola může stanovit poplatek za úkony spojené s přijímacím řízením, který činí nejvýše 20 % základu.⁶⁰ Jednou z hlavních funkcí poplatku spojeného s přijímacím řízením je funkce regulační, kdy je zpoplatněním přijímacího řízení redukován počet uchazečů o studium. V případě, že poplatek není uhrazen, nemůže se uchazeč o studium zúčastnit přijímacího řízení. Dále existuje vedlejší zpoplatnění spojené s přijímacím řízením

⁵⁷ Vysoké školy definují další poplatky, než ty které stanovuje zákon: např. na Fakultě právnické Západočeské univerzity v Plzni – poplatek za výkaz o studiu (200,- Kč);

⁵⁸ Ustanovení § 58 odst. 2 zákona č. 111/1998 Sb., o vysokých školách

⁵⁹ Dostupné z internetového odkazu: <http://www.msmt.cz/vzdelavani/vysoke-skolstvi/zaklad-pro-stanoveni-poplatku-pojenych-se-studiem?highlightWords=z%C3%A1klad+pro+stanoven%C3%AD+poplatk%C5%AF+spojen%C3%BDch+studiem>. [online 1. 7. 2014].

⁶⁰ Ustanovení § 58 odst. 1 zákona č. 111/1998 Sb., o vysokých školách

a to v rámci uspořádání a vyhodnocení přijímacích zkoušek společností Scio prostřednictvím Národních srovnávacích zkoušek.⁶¹

Poplatky za prodloužené studium

Podle § 58 odst. 3 zákona o vysokých školách studuje-li student déle, než je standardní doba studia zvýšená o jeden rok v bakalářském nebo magisterském studijním programu, stanoví mu veřejná vysoká škola poplatek za studium, který činí za každý další započatý měsíc studia nejméně jednu čtvrtinu základu; do doby studia se započte též doba předchozího studia v bakalářských a magisterských studijních programech, které nebylo řádně ukončeno. Poplatek za prodlouženou dobu studia byl novelizován zákonem č. 48/2013 Sb., opatřením pro studium rodičů, který vychází vstříc studentům na mateřské a rodičovské dovolené. Od celkové doby studia stanovené dle § 58 odst. 3 zákona se odčítá uznaná doba rodičovství.

V Rozsudku Nejvyššího správního soudu⁶² je s výslovným odkazem na § 58 zákona č. 111/1998 Sb. a statut Univerzity Karlovy v Praze uvedeno, že žalobci, který soudně napadl „Vyrozumění o vzniku povinnosti platby poplatku spojeného se studiem“ se stanoví poplatek za studium delší než je standardní doba zvětšená o jeden rok s vymezením výše tohoto poplatku, vzniku povinnosti hradit tento poplatek a termínu splatnosti. Jedná se tedy o individuální správní akt, kterým žalovaná, jakožto právnická osoba⁶³, které bylo svěřeno rozhodování o právech a povinnostech fyzických osob⁶⁴, rozhodla o povinnosti stěžovatele.

Poplatky za další studium

Studuje-li absolvent bakalářského nebo magisterského studijního programu v dalším bakalářském nebo magisterském studijním programu, stanoví mu veřejná vysoká škola poplatek za studium, který činí za každý další započatý jeden rok studia nejvýše základ stanovený Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy. Pokud celková doba dalšího studia

⁶¹ Národní srovnávací zkoušky (NSZ) nahrazují nebo doplňují přijímačky na desítky vysokých škol v České republice a na Slovensku. Nejlevnější varianta „mini“ stojí 425,- Kč. Dostupné z internetového odkazu: <https://www.scio.cz/>. [online 22.9. 2014].

⁶² Rozsudek Nejvyššího správního soudu spis. zn. 2 As 50/2004 [online 31. 7. 2014].

⁶³ podle § 2 odst. 2 zákona č. 111/1998 Sb., o vysokých školách, je vysoká škola právnickou osobou

⁶⁴ podle § 6 odst. 1 písm. e) zákona č. 111/1998 Sb., o vysokých školách, patří do samostatné působnosti veřejné vysoké školy rozhodování o právech a povinnostech studentů

překročí standardní dobu studia, stanoví veřejná vysoká škola poplatek za prodloužené studium.⁶⁵

Poplatky za studium v cizím jazyce

Uskutečňuje-li veřejná vysoká škola studijní program v cizím jazyce, má povinnost stanovit poplatek za studium v bakalářském, magisterském nebo doktorském studijním programu. Zákon však nestanovuje výši tohoto poplatku.⁶⁶ Jeho výše je ponechána na rozhodnutí dané veřejné vysoké školy, která ji uvede ve svém statutu.

Prominutí poplatku za studium

Nejvyšší správní soud v jednom ze svých rozsudků, týkající se žaloby směřující proti rozhodnutí rektora Masarykovy univerzity v Brně⁶⁷, řeší prominutí poplatků za studium. V rozsudku je uvedeno, že podle ustanovení zákona o vysokých školách může rektor, s přihlédnutím ke studijním výsledkům a sociální situaci studenta, poplatky spojené se studiem snížit, prominout nebo odložit termíny jejich splatnosti s přihlédnutím k důvodům zvláštního zřetele hodným. Těmito důvody jsou zejména studijní výsledky, sociální a zdravotní situace a rodinné důvody.⁶⁸

⁶⁵ Ustanovení § 58 odst. 4 zákona č. 111/1998 Sb., o vysokých školách

⁶⁶ Ustanovení § 58 odst. 5 zákona č. 111/1998 Sb., o vysokých školách

⁶⁷ Rozsudek Nejvyššího správního soudu spis. zn. 7 As 30/2008 [online 8. 9. 2014].

⁶⁸ Rozsudek Nejvyššího správního soudu spis. zn. 7 As 30/2008 [online 8. 9. 2014].

7.2 Komparace poplatků spojených se studiem na vybraných veřejných vysokých školách

Pro komparaci poplatků spojených se studiem jsem si vybrala různé veřejné vysoké školy po celé České republice. Poplatky jsou upraveny v jejich statutech. Podle § 58 odst. 2 zákona č. 111/1998 Sb., o vysokých školách vyhlásilo Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy základ pro stanovení poplatků spojených se studiem pro akademický rok započatý v roce 2014 ve výši 2 819 Kč.⁶⁹

Pro komparaci jsem si vybrala:

- Západočeskou univerzitu v Plzni,
- Univerzitu Karlovu v Praze,
- Slezskou univerzitu v Opavě,
- Univerzitu v Pardubicích,
- Vysokou školu chemicko – technologickou v Praze,
- Univerzitu Palackého v Olomouci,
- Univerzitu Jana Evangelisty Purkyně v Ústí nad Labem.

⁶⁹ Dostupné z internetového odkazu: <http://www.msmt.cz/vzdelavani/vysoke-skolstvi/zaklad-pro-stanoveni-poplatku-pojenych-se-studiem?highlightWords=z%C3%A1klad+pro+stanoven%C3%AD+poplatk%C5%AF+spojen%C3%BDch+studium>. [online 1. 7. 2014].

7.2.1 Poplatek za přijímací řízení

Veřejná vysoká škola může stanovit poplatek za úkony spojené s přijímacím řízením, který činí nejvýše 20 % základu, což v našem případě znamená 563,8,- Kč.

Tabulka č. 1 – Poplatky za přijímací řízení

Západočeská univerzita v Plzni	500,- Kč
Univerzita Karlova v Praze	460,- Kč u doktorského programu 510,- Kč u bakalářského a magisterského programu
Slezská univerzita v Opavě	280,- Kč pokud přijímací zkoušky nejsou organizovány školou 470,- Kč u elektronického podání 560,- Kč u podání na tiskopise
Univerzita v Pardubicích	500,- Kč
Vysoká škola chemicko-technologická v Praze	300,- u magisterského programu 500,- u bakalářského programu
Univerzita Palackého v Olomouci	560,- Kč
Univerzita J. E. Purkyně v Ústí nad Labem	560,- Kč

Zdroj: vlastní zpracování

7.2.2 Poplatek za prodloužené studium

Podle § 58 odst. 3 zákona o vysokých školách studuje-li student déle, než je standardní doba studia zvýšená o jeden rok v bakalářském nebo magisterském studijním programu, stanoví mu veřejná vysoká škola poplatek za studium, který činí za každých započatých 6 měsíců nejvíce šestinásobek základu.

Tabulka č. 2 – Poplatky za prodloužené studium

Západočeská univerzita v Plzni	16.910,- Kč za každých započatých 6 měsíců
Univerzita Karlova v Praze	*
Slezská univerzita v Opavě	8.400,- Kč za každých započatých 6 měsíců
Univerzita v Pardubicích	15.000,- Kč
Vysoká škola chemicko – technologická v Praze	4.230,- Kč za prvních 12 měsíců, poté 8.460,- Kč za každých 6 měsíců
Univerzita Palackého v Olomouci	20.000,- Kč
Univerzita J. E. Purkyně v Ústí nad Labem	16.920,- Kč

Zdroj: vlastní zpracování

* Výše poplatku za delší neboli prodloužené studium se na Univerzitě Karlově v Praze určuje podle tzv. ekonomické náročnosti určitého studijního programu, kdy se základ násobí předem daným koeficientem.

7.2.3 Poplatek za další studium

Studuje-li absolvent bakalářského nebo magisterského studijního programu v dalším bakalářském nebo magisterském studijním programu, stanoví mu veřejná vysoká škola poplatek za studium, který činí za každý další započatý jeden rok studia nejvýše základ stanovený Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy.

Tabulka č. 3 – Poplatky za další studium

Západočeská univerzita v Plzni	2.819,- Kč
Univerzita Karlova v Praze	0,- Kč
Slezská univerzita v Opavě	2.800,- Kč
Univerzita v Pardubicích	2.819,- Kč
Vysoká škola chemicko – technologická v Praze	2.820,- Kč
Univerzita Palackého v Olomouci	2.819,- Kč
Univerzita J. E. Purkyně v Ústí nad Labem	2.819,- Kč

Zdroj: vlastní zpracování

Většina vybraných vysokých škol stanovuje nejvyšší možnou částku poplatku za další studium, jen Univerzita Karlova v Praze si neúčtuje poplatek žádný.

7.2.4 Poplatek za studium v cizím jazyce

Uskutečňuje-li veřejná vysoká škola studijní program v cizím jazyce, má povinnost stanovit poplatek za studium v bakalářském, magisterském nebo doktorském studijním programu.

Tabulka č. 4 – Poplatky za studium v cizím jazyce

Západočeská univerzita v Plzni	5.300 EUR za rok
Univerzita Karlova v Praze	50.000 – 360.000,- Kč dle studijního programu
Slezská univerzita v Opavě	Součin částky 33.965,- Kč a koeficientu 1,2 a koeficientu ekonomické náročnosti studijního programu
Univerzita v Pardubicích	10.000,- Kč za bakalářský a magisterský obor 0,- Kč za doktorský obor
Vysoká škola chemicko – technologická v Praze	Neuvedeno
Univerzita Palackého v Olomouci	Neuvedeno
Univerzita J. E. Purkyně v Ústí nad Labem	20.000,- Kč za akademický rok

Zdroj: vlastní zpracování

7.3 Školné a související poplatky na soukromých vysokých školách

Poplatky spojené se studiem na soukromých vysokých školách stanovuje soukromá vysoká škola ve svém vnitřním předpisu.⁷⁰

Pro analýzu školného a poplatků na soukromých vysokých školách jsem si vybrala:

- Univerzitu Jana Amose Komenského,
- Metropolitní univerzitu,
- Vysokou školu v Karlových Varech,
- ART & DESIGN INSTITUT.

7.3.1 Univerzita Jana Amose Komenského v Praze

Univerzita Jana Amose Komenského Praha je první soukromou vysokou školou v České republice, která získala statut univerzity. Univerzita Jana Amose Komenského Praha, s.r.o. vznikla původně jako Vysoká škola Jana Amose Komenského, s.r.o. v roce 2001 na základě státního souhlasu a akreditace. V roce 2006 se stala na základě návrhu Akreditační komise vysokou školou univerzitního typu a byla přejmenována na Univerzitu Jana Amose Komenského Praha, s.r.o.⁷¹

Přijímací řízení se skládá z podání přihlášky a doložení konkrétních dokumentů. U bakalářského studia je to maturitní vysvědčení, u magisterského studia jde o vysokoškolský diplom z absolvovaného bakalářského studia. U doktorského studia je součástí přijímacího řízení i pohovor.

⁷⁰ Ustanovení § 59 zákona č. 111/1998 Sb., zákona o vysokých školách

⁷¹ <http://www.ujak.cz/univerzita/o-nas/>

Tabulka č. 5 – Školné a poplatky na Univerzitě Jana Amose Komenského

Bakalářské, magisterské studium	25.000,- Kč – 30.000,- Kč/semestr
Doktorské studium	15.000,- Kč/semestr
Poplatek za přijímací řízení	500,- Kč

Zdroj: vlastní zpracování

V současné době se Univerzita Jana Amose Komenského potýká s hrozbou uzavření. Začátkem února zveřejnila Akreditační komise negativní stanovisko k žádosti univerzity o dostudování oboru Speciální pedagogika – učitelství.

Dne 17. 2. 2015 obdržela Univerzita Jana Amose Komenského vyrozumění Ministerstva školství a mládeže o negativním stanovisku Akreditační komise k žádosti univerzity o akreditaci na dostudování. Akreditační komise projednala žádost o akreditaci navazujícího magisterského studijního programu „Speciální pedagogika“ se studijním oborem „Speciální pedagogika - učitelství“ pouze na dostudování stávajících studentů a vydala k ní nesouhlasné stanovisko. Akreditační komise se ve svém zdůvodnění opírala zejména o skutečnosti týkající se nedostatečného personálního zajištění vzdělávací činnosti ve studijním oboru „Speciální pedagogika – učitelství“. Celkem 1418 studentů tohoto studijního oboru je vyučováno celkem 36 vyučujícími.⁷²

Dne 18. 2. 2015 proběhlo setkání zástupců vedení Pedagogické fakulty Univerzity Karlovy v Praze, Masarykovy univerzity a Univerzity Palackého v Olomouci a zástupců Akreditační komise, aby navrhli řešení, jež by pomohla umožnit dostudování stávajících studentů, zejména studentů 2. ročníku studijního programu. V současné době má Univerzita Jana Amose Komenského zadány úkoly, které musí do 1. 4. 2015 splnit.⁷³

⁷² Stanovisko Akreditační komise ze dne 4.2.2015 v Litomyšli. Dostupné na internetovém odkaze: http://www.akreditacnikomise.cz/attachments/article/529/Stanovisko_AK_UJAK_4_2_2015.pdf [online dne 17.2.2015].

⁷³ Závěry z jednání zástupců pedagogických fakult a Akreditační komise ze dne 18.2.2015. Dostupné na internetovém odkaze: <http://www.akreditacnikomise.cz/cs/3-ostatni/531-zavery-z-jednani-zastupcu-ped-fakult-ak-ujak.html> [online dne 9.3.2015].

7.3.2 Metropolitní univerzita v Praze

Metropolitní univerzita v Praze byla založena roku 2001. Od té doby ji absolvovalo přes 9 tisíc absolventů bakalářských, magisterských i doktorských oborů. Metropolitní univerzita má dostupná střediska v Praze, Plzni, Liberci a v Hradci Králové. V posledních letech přijímá univerzita do prvních ročníků přibližně 2000 studentů, čímž je řazena mezi nejrychleji rostoucí soukromé vysoké školy v České republice. Univerzita v současné době nabízí obory, které jsou vyučovány v českém i v anglickém jazyce.⁷⁴

Přijímací zkoušky pro prezenční studium se skládají u bakalářského studia z testu z jednoho světového jazyka dle daného oboru, u magisterského studia z testu nebo pohovoru ze společenskovědního základu zaměřeného dle oboru studia.

Školné a poplatky jsou upraveny ve směrnici č.8/2014 - Ceník poplatků Metropolitní univerzity Praha. Jako příklad uvedu výši poplatku spojeného s přijímacím řízením a školné za prezenční a kombinované studium.

Tabulka č. 6 – Školné a poplatky na Metropolitní univerzitě

Prezenční forma studia	55.000,- Kč/akademický rok
Kombinovaná forma studia	48.000,- Kč/akademický rok
Poplatek za přijímací řízení – podání elektronické přihlášky	400,- Kč
Poplatek za přijímací řízení – podání papírové přihlášky	600,- Kč

Zdroj: vlastní zpracování

⁷⁴ Dostupné z internetových stránek MUP: <http://www.mup.cz/o-univerzite/> [online dne 28.1.2015].

7.3.3 Vysoká škola v Karlových Varech

Vysoká škola Karlovy Vary, o.p.s. patří mezi nejstarší a největší neuniverzitní soukromé vysoké školy. Byla založena v roce 1999, v současnosti má téměř 900 studentů a již několik absolventů - bakalářů ve studijním programu Právní specializace. Vysoká škola v Karlových Varech poskytuje, dle informací na svých internetových stránkách, vysokoškolské vzdělání za jedny z nejnižších nákladů na studium v ČR.⁷⁵

Přijímací řízení se skládá z podání přihlášky a dodání kopie maturitního vysvědčení a dokladu o zaplacení poplatku. Přijímací zkouška se v rámci přijímacího řízení nekoná.

Tabulka č. 7 – Školné a poplatky na Vysoké škole v Karlových Varech

Školné	18.000,- Kč – 23.500,- Kč/semestr
Poplatek za přijímací řízení	500,- Kč

Zdroj: vlastní zpracování

7.3.4 ART & DESIGN INSTITUT

ART & DESIGN INSTITUT se představuje jako první soukromá vysoká škola uměleckého výtvarného zaměření, které byl souhlas udělen v roce 2013.

V rámci přijímacího řízení uchazeč prezentuje vlastní přinesená díla, vykoná písemný test obecných znalostí souvisejících se zaměřením školy a nakonec se zúčastní osobního pohovoru.

Tabulka č. 8 – Školné a poplatky na ART & DESIGN INSTITUT

Školné	70.000,- Kč/akademický rok
Poplatek za přijímací řízení	500,- Kč

Zdroj: vlastní zpracování

⁷⁵ <http://www.vskv.cz/o-skole/o-skole-o-skole/>

8 Školné na veřejných vysokých školách

Školné je zpravidla spojováno pouze se studiem na soukromých vysokých školách. Pokud by zákon v budoucnu upravoval jeho placení i na veřejných vysokých školách, je možné, že by rozhodování o něm spadalo do samosprávy veřejných vysokých škol a tím pádem by jeho výše byla individuální a závisela na rozhodnutí každé vysoké školy.

V poslední době se o této možnosti či nutnosti zavést placení školného i na veřejných vysokých školách hovoří stále častěji. Tato vize je rozpracována v tzv. Bílé knize terciárního vzdělávání, která byla představena v roce 2008 a měla se stát východiskem pro budoucí reformy terciárního vzdělávání v ČR. Kniha je koncepčním a strategickým dokumentem připraveným expertní skupinou, který stanovuje, jakým směrem by se mělo terciární vzdělávání v České republice ubírat v následujících letech.⁷⁶

Vláda České republiky zasedala dne 7. března 2007 v Kolodějích a diskutovala o návrhu reformy terciárního vzdělávání. Sestavením týmu a vedením projektu byl tehdejší ministryně školství Mgr. Danou Kuchtovou pověřen ředitel analyticko-koncepčního odboru MŠMT Prof. PhDr. Petr Matějů, Ph.D.⁷⁷

První verze Bílé knihy terciárního vzdělávání byla zveřejněna dne 12. května 2008 na konferenci Inovační fórum. Další čtyři měsíce bylo možné zapojení do celospolečenské diskuse o tomto strategickém dokumentu a zaslání připomínek, námětů či doporučení. Autorský tým Bílé knihy⁷⁸ se veškerými připomínkami zabýval a mnohé z nich byly zapracovány do druhé verze Bílé knihy.

Vypořádání všech připomínek a uzavření veřejné diskuse proběhlo na konferenci k Bílé knize terciárního vzdělávání, kterou pořádal Výbor pro vědu, vzdělání, kulturu, mládež

⁷⁶ MATĚJŮ P. a kol., *Bílá kniha terciárního vzdělávání*, vydalo Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy, Praha 2009, ÚIV – divize Nakladatelství Tauris, ISBN 978-80-254-4519-8, str. 8

⁷⁷ Tisková zpráva k semináři „Potřebujeme novou bílou knihu?“ konaného pod záštitou ministryně školství, Mgr. Dany Kuchtové; předsedy Výboru pro vzdělávání, vědu, kulturu, lidská práva a petice Senátu ČR, Doc. MUDr. Karla Bartáka, CSc. a předsedy Výboru pro vědu, vzdělání, kulturu, mládež a tělovýchovu PSP ČR, PhDr. Waltera Bartoše. Dostupná na internetovém odkaze: <http://www.msmt.cz/reforma-terciarniho-vzdelavani/bila-kniha/seminar-potrebuujeme-novou-bilou-knihu> [online 26. 1. 2015].

⁷⁸ Autorský tým tvořil: Petr Matějů (vedoucí projektu), František Ježek, Daniel Münich, Pavla Polechová, Jan Slovák, Jana Straková, David Václavík, Aleš Vlk, Simona Weidnerová, Jan Zrzavý.

a tělovýchovy v budově Poslanecké sněmovny Parlamentu ČR dne 3. listopadu 2008.⁷⁹ Bílá kniha terciárního vzdělávání v průběhu času upadla v zapomnění.

Systém finanční pomoci studentům

Kromě dílčích témat, jako jsou mimo jiné struktura vzdělávacího systému, výzkum a vývoj nebo řízení a samospráva, řeší Bílá kniha velice důležitou oblast financování vysokého školství. Budou-li si studenti v budoucnu muset za své vzdělání platit školné, rozhodně je důležité nejprve vytvořit efektivně fungující systém různých grantů, stipendií či studentských půjček. V Bílé knize se hovoří o třech pilířích, na kterých by mohl stát systém finanční pomoci studentům.

Prvním pilířem jsou studijní granty a stipendia. Bílá kniha doporučuje tzv. univerzální studijní grant. Peníze na vyplacení tohoto grantu by plynuly z převedení úlev na dani do systému univerzální finanční podpory. Šlo by o úlevy, které dosud rodiče uplatňovali na vyživování nezaopatřeného dítěte. **Druhým pilířem jsou státem poskytované půjčky** s nízkým úrokem. Ty by měly alespoň částečně pokrýt životní náklady studentů. V této souvislosti Bílá kniha hovoří také o určitém spoření na vzdělání s finanční podporou státu. **Třetím pilířem je zvýhodnění příležitostné práce studentů osvobozením od placení zdravotního a sociálního pojištění do určitého limitu.** Student bez praxe je stejnou pracovní silou jako běžný zaměstnanec s ukončeným vzděláním a praxí. To vede zaměstnavatele k tomu, že nechtějí studentům dávat kvalifikovanější práci. Příležitostný výdělek za výhodnějších podmínek je nepřímá podpora státu pro aktivní studenty.⁸⁰

⁷⁹ Dostupné z internetového odkazu MŠMT: <http://www.msmt.cz/reforma-terciarniho-vzdelavani/bila-kniha> [online 26. 1. 2015].

⁸⁰ MATĚJŮ P. a kol., *Bílá kniha terciárního vzdělávání*, vydalo Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy, Praha 2009, ÚIV – divize Nakladatelství Tauris, ISBN 978-80-254-4519-8, str. 61

9 Dotazníkové šetření

Tato kapitola zahrnuje výsledky průzkumného šetření. Dotazníkové šetření je zaměřené na možné zavedení školného na veřejných vysokých školách. Data jsou vyhodnocena formou grafů a pomocí deskriptivní analýzy s uvedením absolutní a relativní četnosti. Celkem bylo rozdáno 150 dotazníků, zpět se vrátilo 112 dotazníků. Návratnost dotazníků tedy byla 74,6 %.

Charakteristika respondentů

Kritéria pro výběr respondentů nebyly předem určeny. Jediným kritériem při výběru respondentů bylo dosažení středoškolského vzdělání. Výběr vzorku tedy nebyl omezen ani pohlavím, ani věkem, ani bydlištěm. Naopak pro tento typ dotazníkového šetření bylo přínosné široké spektrum dotazovaných respondentů.

Deskripce výsledků

Dotazníkové šetření obsahuje celkem 16 otázek, z toho 5 otázek je zaměřeno na informace o jednotlivých respondentech, jako je pohlaví, věk, dosažené vzdělání, sociální postavení a vystudovaná škola. Zbývajících 11 otázek se zabývá subjektivním názorem respondentů na téma týkající se zavedení školného na veřejných vysokých školách.

Analýza dat

První otázka dotazníku u respondentů zjišťovala, zda by jim vadilo zavedení školného, a tím pádem by mu podléhaly nejen soukromé vysoké školy ale i vysoké školy veřejné, čímž by zajisté došlo ke změně ve fungování dosavadního vysokého školství u nás.

Graf č. 1 – Vadilo by Vám zavedení školného?

Zdroj: vlastní zpracování

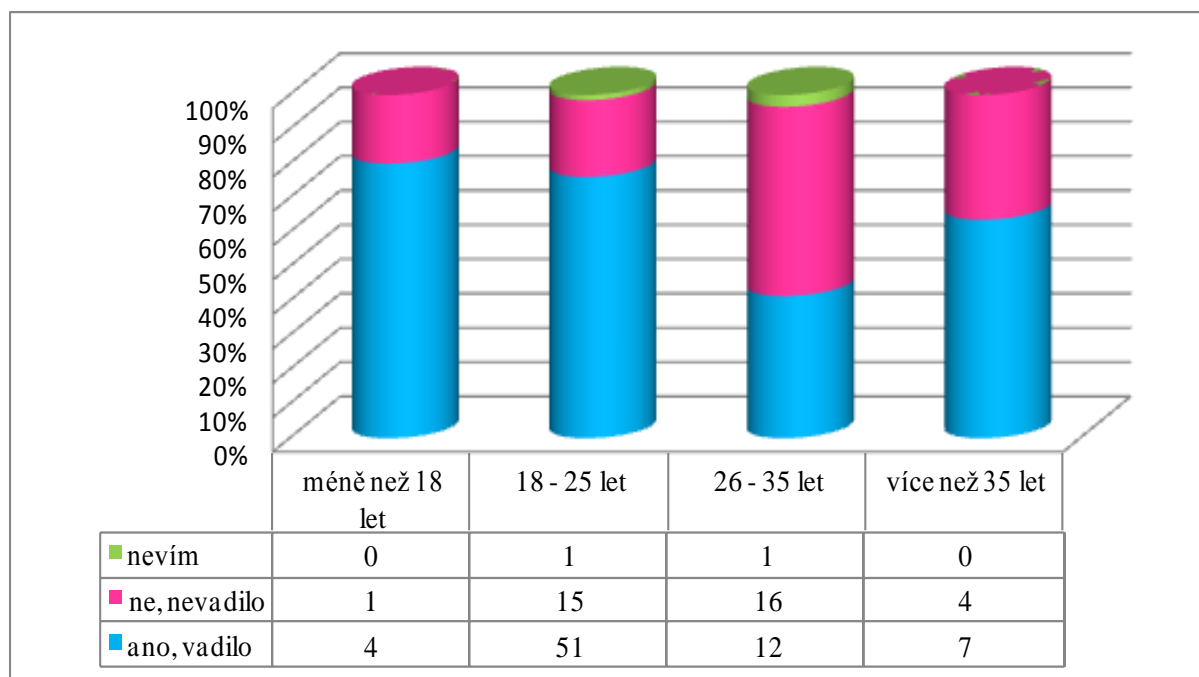
Tabulka č. 9 – Četnost respondentů

	Absolutní četnost (N)	Relativní četnost (%)
ano, vadilo	74	66
ne, nevadilo	36	32
nevím, nezajímá mě to	2	2
CELKEM	112	100

Zdroj: vlastní zpracování

Z grafu, který u respondentů zjišťoval, zda by jim vadilo zavedení školného na veřejných vysokých školách, plyne, že většině odpovídajících by zavedení školného vadilo. Z celkového počtu 112 respondentů (100 %), kteří na dotazník odpověděli, by 74 dotázaným (66 %) zavedení školného vadilo. Naopak 36 respondentům (36 %) by zavedení školného na veřejných vysokých školách nevadilo. Pouze 2 respondenti (2 %) odpověděli neutrálně, a to tak, že je možnost zavedení školného ani nezajímá.

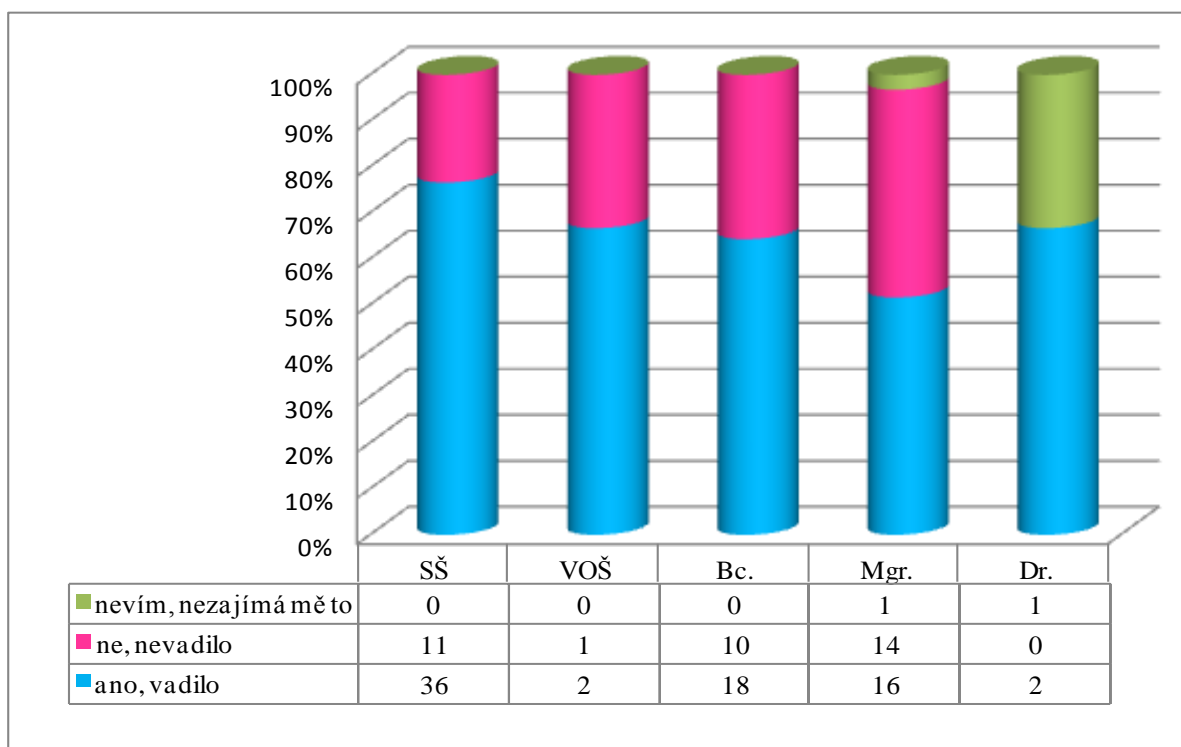
Graf č. 2 – Zjištění, zda by respondentům vadilo zavedení školného v závislosti na věku

Zdroj: vlastní zpracování

Graf č. 2 znázorňuje závislost údajů z grafu č. 1 na věku respondentů. Z výsledků je patrné, že pouze respondentům ve věkové kategorii 26 – 35 let by ve většině případů zavedení školného na veřejných vysokých školách nevadilo. U ostatních věkových kategorií vždy většina uvedla, že by jim vznik této situace vadil.

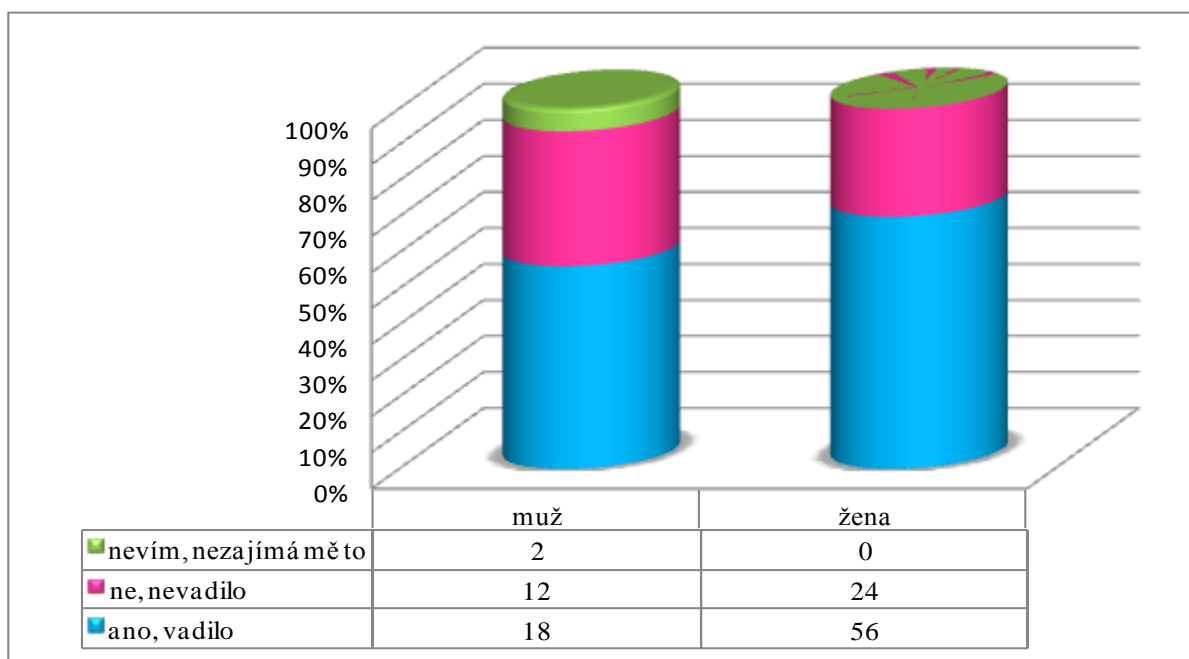
Graf č. 3 - Zjištění, zda by vadilo respondentům zavedení školného v závislosti na dosavadním dosaženém vzdělání

Zdroj: vlastní zpracování

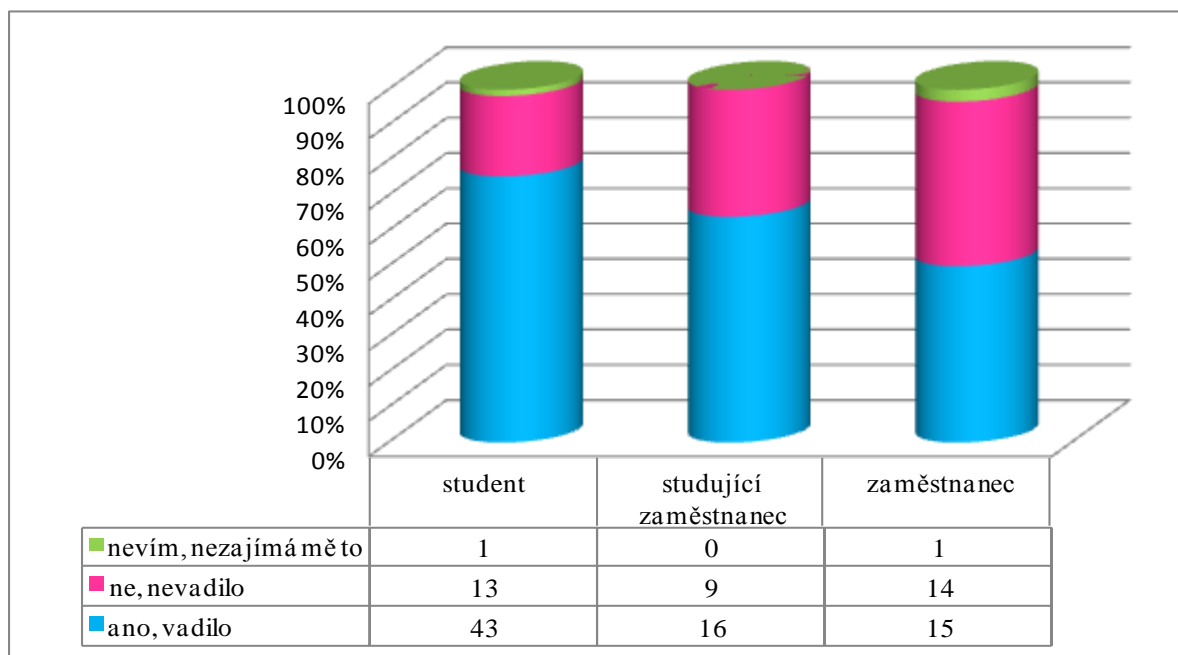
U grafu č. 3 jsem porovnávala údaje z grafu č. 1 v závislosti na dosaženém nejvyšším vzdělání. Z těchto výsledků je patrný minimální rozdíl. Respondenti, kteří dosáhli magisterského vzdělání, odpovídali zhruba 50% na 50%. V ostatních kategoriích bylo vždy více respondentů, kteří uváděli, že by jim zavedení školného vadilo. Uvedlo tak přes 70 % středoškoláků z celkového počtu, kteří odpovídali. U vzdělání vyššího odborného a vysokoškolského bakalářského to je okolo 60 %. U následujících grafů č. 4 a č. 5 je otázka, zda by respondentům vadilo zavedení školného, zkoumaná v závislosti na pohlaví a současném sociálním postavení. U pohlaví je minimální rozdíl v odpovědích. Dalo by se říci, že ženy ani muži se v názoru na zavedení školného příliš neodlišují. Z celkového počtu by vadilo zavedení školného zhruba 50 % mužů, u žen je to zhruba 60 % dotázaných. Při porovnání odpovědí podle současného sociálního postavení je již rozdíl patrnější. Nejvíce by zavedení školného vadilo současným studentům, o něco méně pak studentům, kteří již mají zaměstnání, nejméně by zavedení školného pak vadilo zaměstnancům, tedy již absolventům vysokých škol.

Graf č. 4 – Zjištění, zda by vadilo respondentům zavedení školného v závislosti na pohlaví

Zdroj: vlastní zpracování

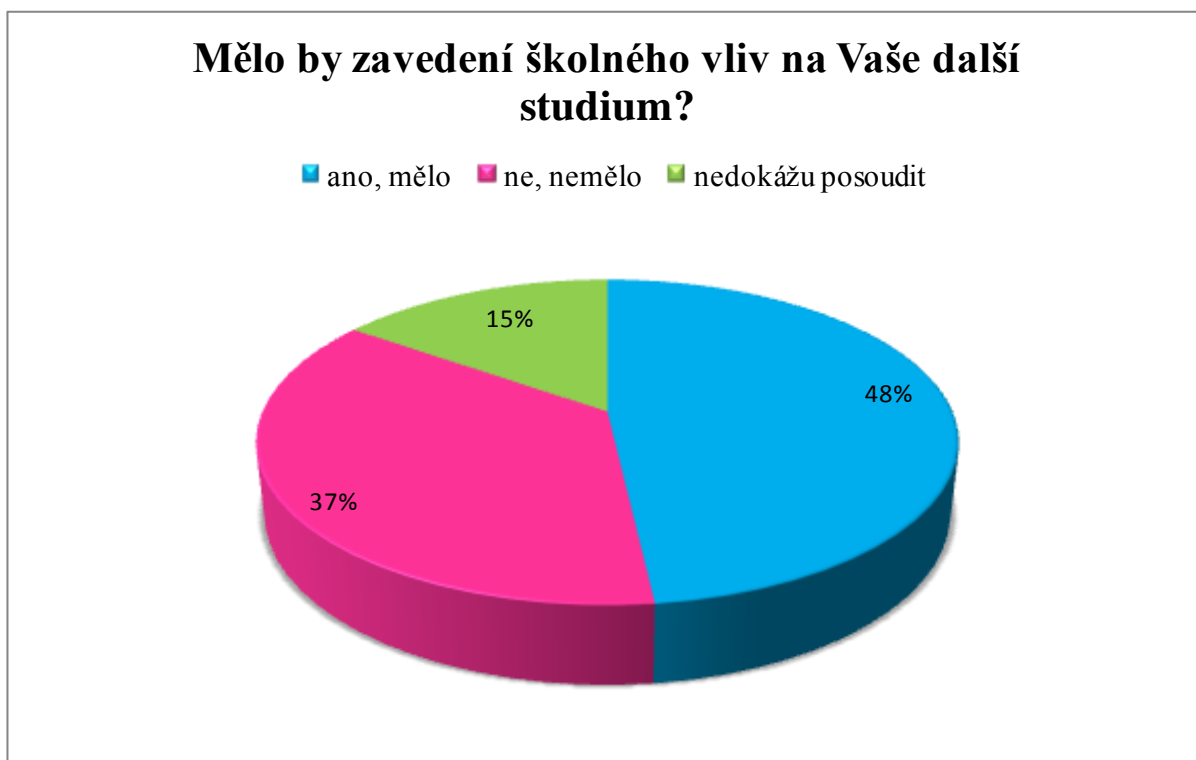
Graf č. 5 – Zjištění, zda by vadilo respondentům zavedení školného v závislosti na současném sociálním postavení

Zdroj: vlastní zpracování

Další otázka dotazníku u respondentů zjišťovala, v návaznosti na otázku předchozí, zda by mělo zavedení školního vlivu na jejich další pokračování ve studiu.

Graf č. 6 – Mělo by zavedení školního vlivu na Vaše další studium?

Zdroj: vlastní zpracování

Tabulka č. 10 – Četnost respondentů

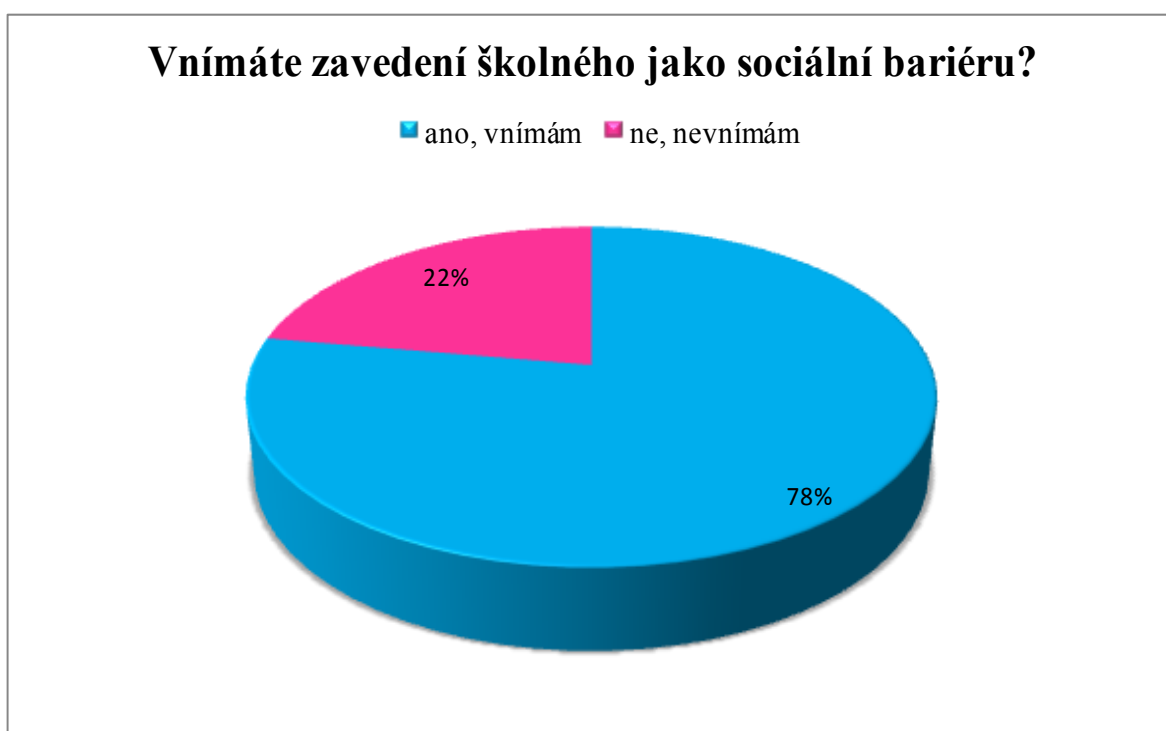
	Absolutní četnost (N)	Relativní četnost (%)
ano, mělo	54	48
ne, nemělo	41	37
nedokážu posoudit	17	15
CELKEM	112	100

Zdroj: vlastní zpracování

Na otázku, zda by zavedení školného na veřejných vysokých školách, ovlivnilo další studium, odpověděla většina respondentů kladně. Přesně šlo o 54 kladně vyjádřených respondentů (48 %) z celkového počtu 112 dotázaných. Zavedení školného by nemělo vliv na další studium u 41 respondentů (37 %). 17 respondentů (15 %) uvedlo, že nedokáže posoudit, zda by zavedení školného ovlivnilo jejich další studování nebo nikoli. V porovnání s předchozí otázkou již není rozdíl mezi kladnou a zápornou odpovědí tak patrný. Takže je pravděpodobné, že některým respondentům by sice zavedení školného vadilo, ale jejich další pokračování ve studiu by to neovlivnilo.

U následující otázky respondenti hodnotili zavedení školného jako vznik sociální bariéry pro některé uchazeče o studium.

Graf č. 7 – Vnímáte zavedení školného jako sociální bariéru?

Zdroj: vlastní zpracování

Tabulka č. 11 – Četnost respondentů

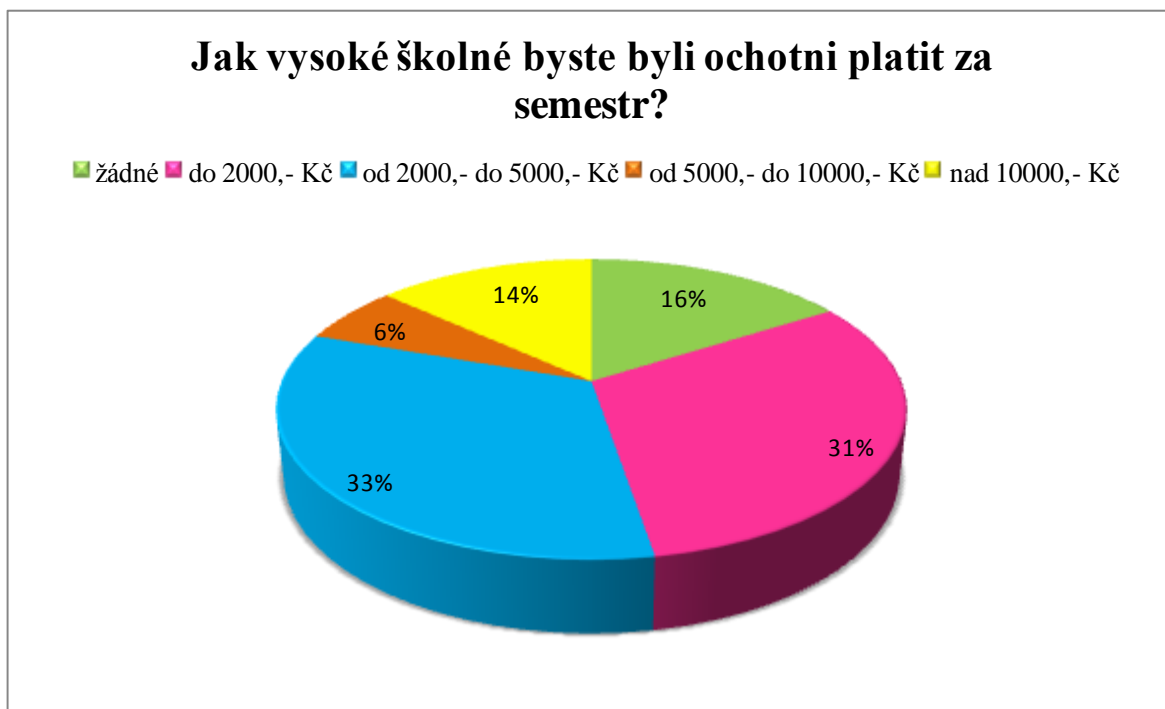
	Absolutní četnost (N)	Relativní četnost (%)
ano, vnímám	87	78
ne, nevnímám	25	22
CELKEM	112	100

Zdroj: vlastní zpracování

U otázky zjišťující, zda občané vnímají možné zavedení školného na veřejných vysokých školách jako sociální bariéru, 87 respondentů (78 %) uvedlo, že zavedení školného by přesně tak vnímalo. U této otázky byla možnost svoji odpověď rozvést. Nejčastěji respondenti uváděli, že školné by mohlo znemožnit studium sociálně slabším, ale nadaným mladým lidem. Na druhou stranu ale uvažovali možnost, že člověk, který by byl na vysokou školu přijat, by si vážil studia více než dnešní studenti, jejichž povinností placení školného není.

Odpověďmi na další otázku respondenti uváděli výši školného, kterou by byli v případě jeho zavedení, ochotni platit za semestr.

Graf č. 8 – Jak vysoké školné byste byli ochotni platit za semestr?

Zdroj: vlastní zpracování

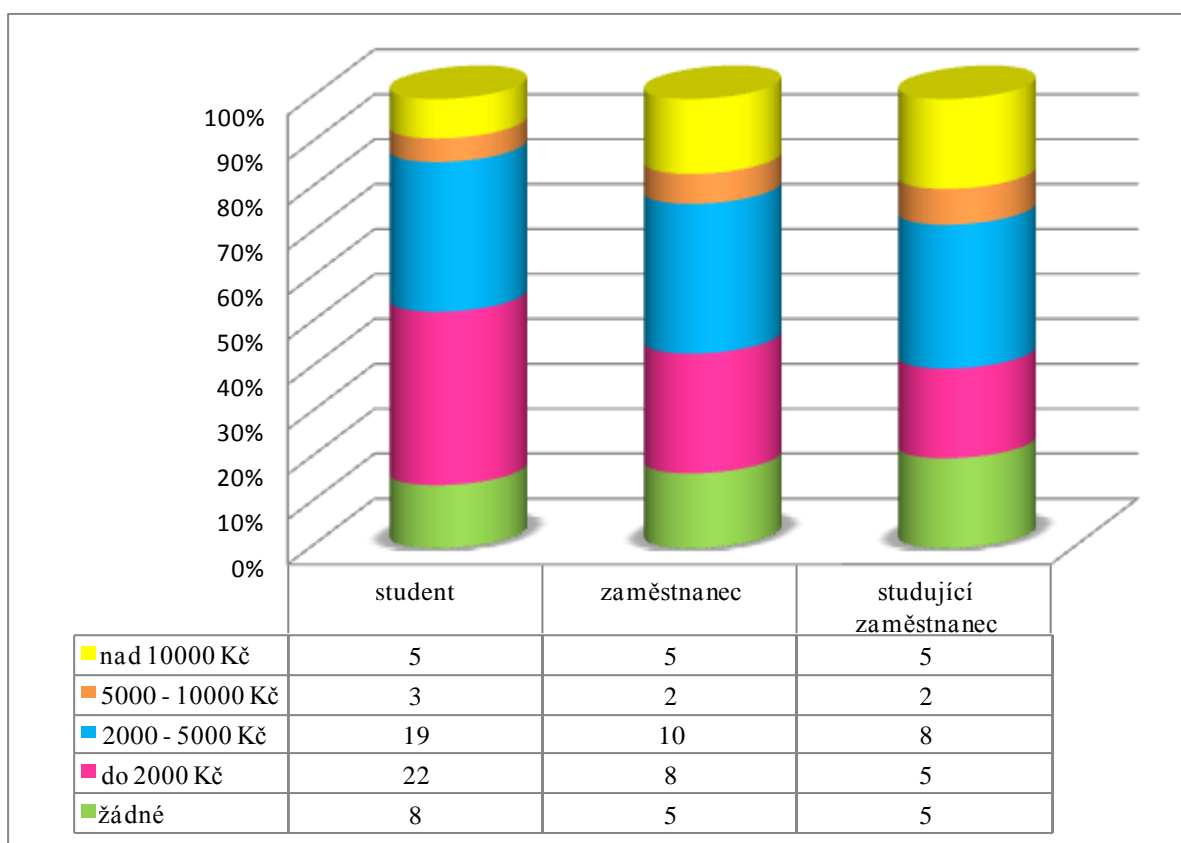
Tabulka č. 12 – Četnost respondentů

	Absolutní četnost (N)	Relativní četnost (%)
žádné	18	16
do 2000,- Kč	35	31
od 2000,- do 5000,- Kč	37	33
od 5000,- do 10000,- Kč	7	6
nad 10000,- Kč	15	14
CELKEM	112	100

Zdroj: vlastní zpracování

Další otázka zjišťovala informaci o výši školného, kterou by byli respondenti ochotni platit, v případě, že by školné na vysokých veřejných školách bylo opravdu zavedeno. Přesně 80 % respondentů by bylo ochotno platit školné v maximální výši 5000,- Kč, z toho však ještě 18 dotázaných (16 %) uvedlo, že by nebylo ochotno platit vůbec nějaké školné. Zbývajících 20 % (22 respondentů) uvedlo jako reálnou částku 5000,- a výše. Z následujících grafů č. 9 až č. 12 je patrné, jak vysoké školné by byli ochotni respondenti platit v závislosti na svém současném sociálním postavení (viz. graf č. 9), v závislosti na věku (viz. graf č. 10), v závislosti na dosaženém vzdělání (viz. graf č. 11) a také v závislosti na pohlaví (viz. graf č. 12).

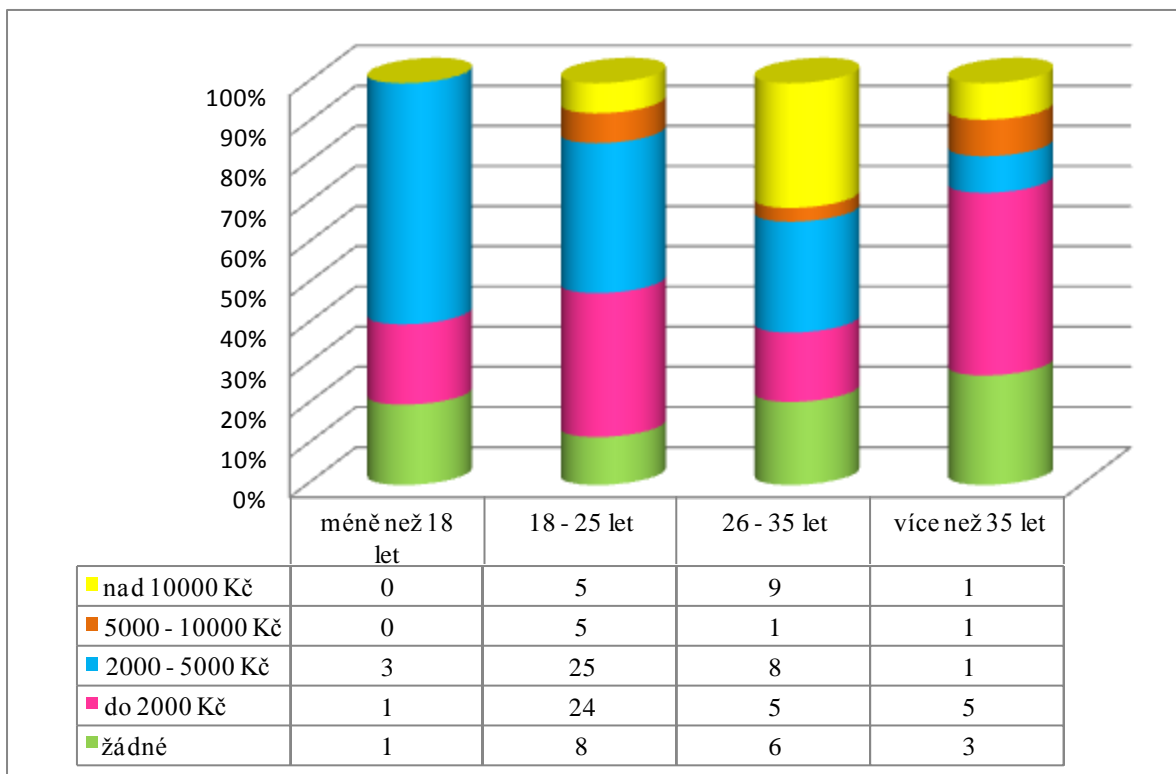
Graf č. 9 – Výše školného v závislosti na současném sociálním postavení

Zdroj: vlastní zpracování

Z grafu č. 9 označujícího závislost výše školného na sociálním postavení vyplývá, že u všech skupin by nejvíce respondentů upřednostňovalo výši školného od 2000 do 5000 Kč. Nejvíce studentů uvedlo možnost do 2000 Kč, u zaměstnanců a studujících zaměstnanců převládá možnost od 2000 do 5000 Kč.

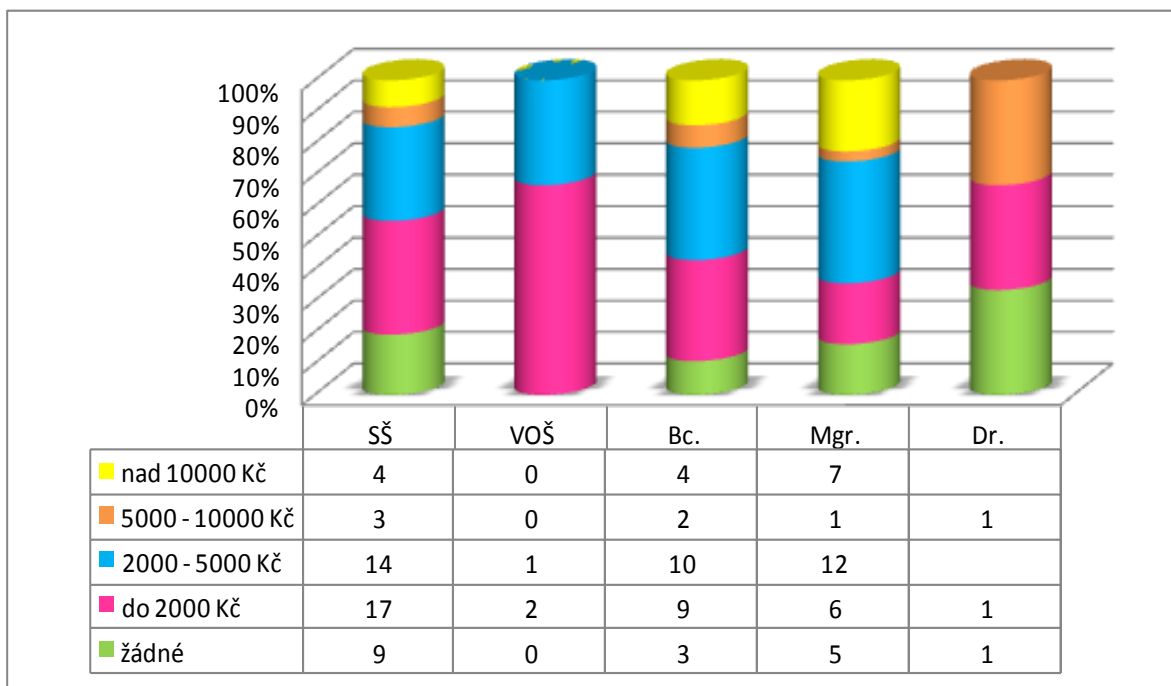
Graf č. 10 – Výše školného v závislosti na věku

Zdroj: vlastní zpracování

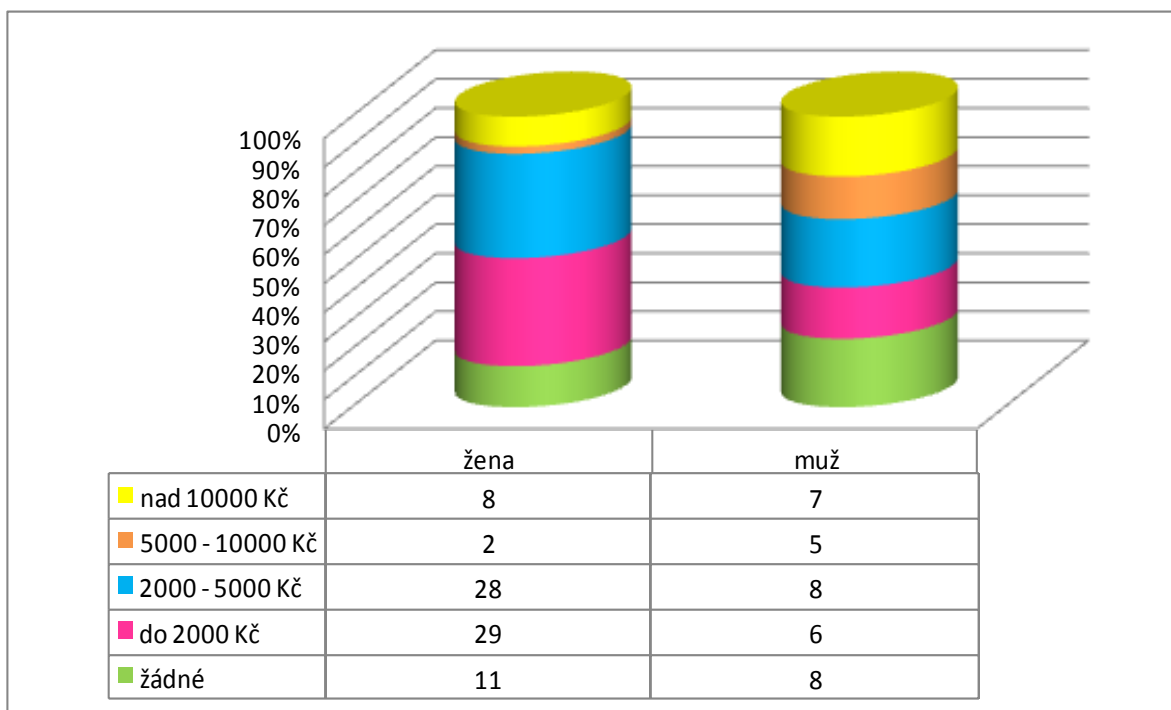
Graf č. 10 uvádí závislost výše školného na věku respondentů. Z grafu jasně vyplývá, že respondenti mladší než 18 let by nejvíce upřednostňovali školné v nejnižší výši. U věkové kategorie od 18 do 25 let jasně převládá možnost výše školného do 5000 Kč. Respondenti ve věku 26 – 35 let naopak nejvíce uváděli možnost výše školného, kterou by byli ochotni platit, nad 10000 Kč za semestr. U kategorie nad 35 let již dochází zase k volbě nižšího školného a to nejvíce ve výši do 2000 Kč.

Graf č. 11 – Výše školného v závislosti na dosavadním dosaženém vzdělání

Zdroj: vlastní zpracování

Graf č. 12 – Výše školného v závislosti na pohlaví

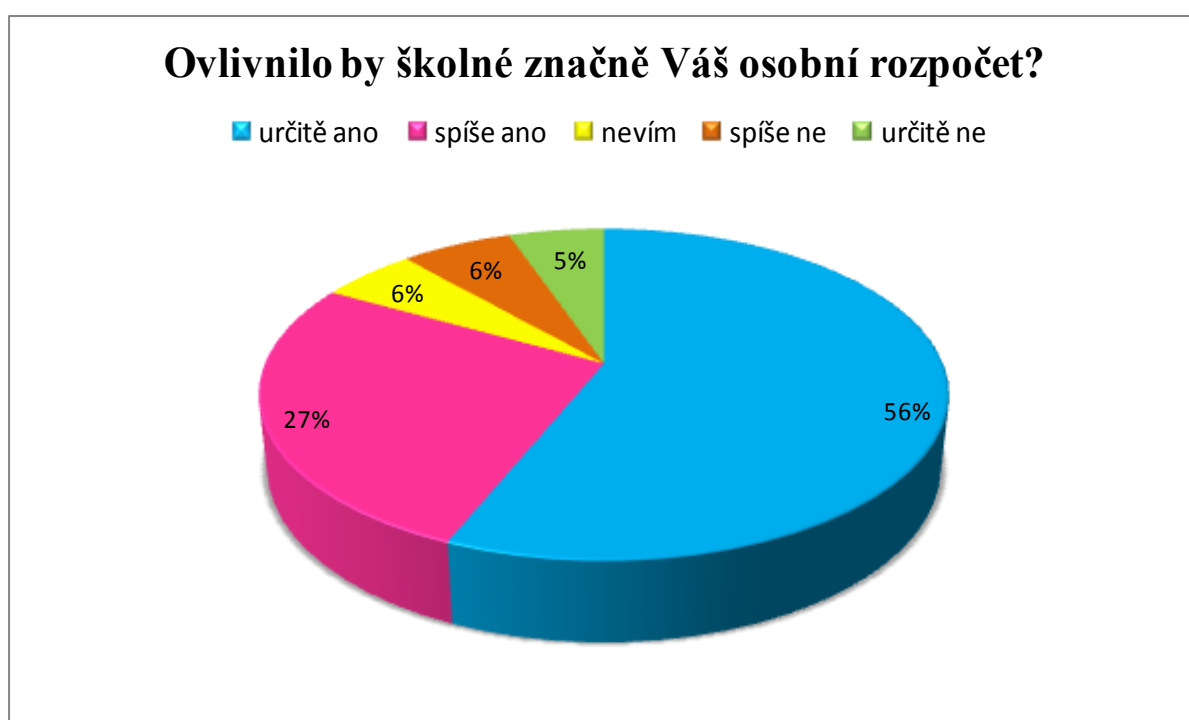

Zdroj: vlastní zpracování

Z grafu č. 11 vyplývá, že nejvíce středoškoláků by bylo ochotno platit školné do 2000 Kč za semestr. U vysokoškolsky vzdělaných respondentů byla nejvíce uváděná částka do 5000 Kč. Graf č. 12 uvádí závislost výše školného na pohlaví respondentů. Nejvíce žen uvádělo, že by bylo ochotno platit částku do 5000 Kč za semestr. Muži zde byli rozděleni zhruba po 20 % u každé odpovědi.

Následující otázka u respondentů zjišťovala, zda by zavedení školného značně ovlivnilo jejich osobní rozpočet.

Graf č. 13 – Ovlivnilo by školné značně Váš osobní rozpočet?

Zdroj: vlastní zpracování

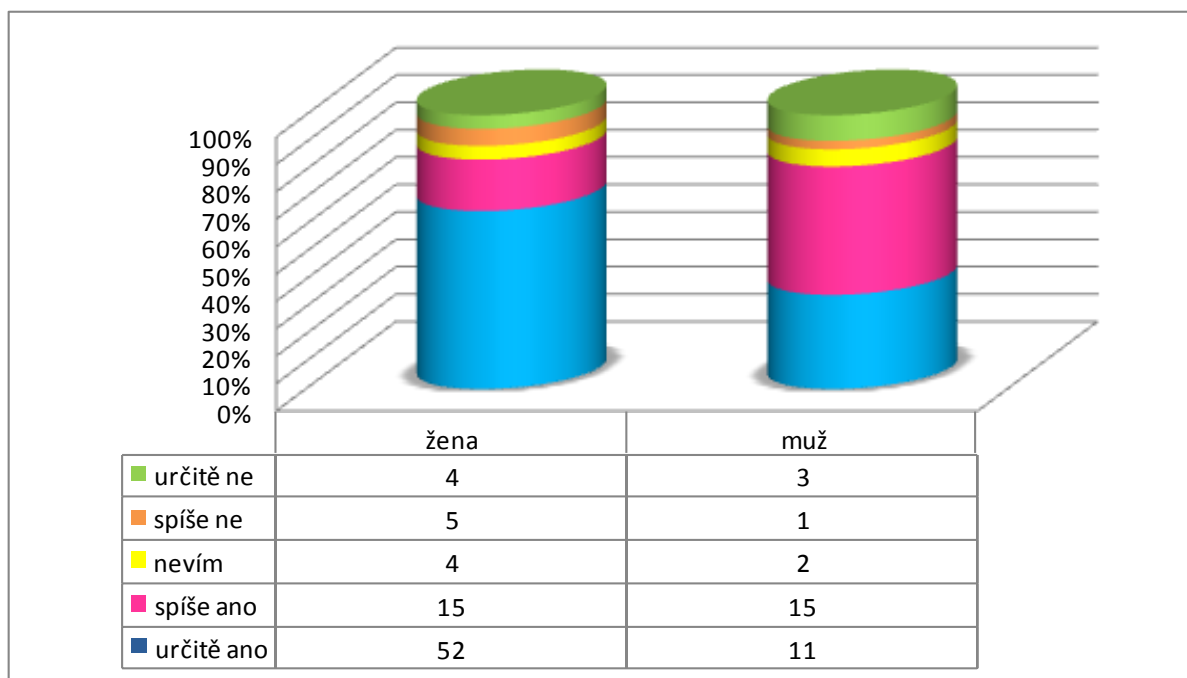
Tabulka č. 13 – Četnost respondentů

	Absolutní četnost (N)	Relativní četnost (%)
určitě ano	63	56
spíše ano	30	27
nevím	6	6
spíše ne	7	6
určitě ne	6	5
CELKEM	112	100

Zdroj: vlastní zpracování

Další otázka zjišťovala to, jaká část respondentů se domnívá, že by placení školného ovlivnilo jejich osobní rozpočet. Přes 80 % respondentů si myslí, že by to jejich rozpočet ovlivnilo. Pouze 12 % z celkového počtu dotazovaných se domnívá, že by tímto jejich rozpočet ovlivněn nebyl. 6 % respondentů nedokázalo na tuto otázku odpovědět a uvedlo, že neví.

Graf č. 14 – Ovlivnilo zavedení školného osobní rozpočet, v závislosti na pohlaví

Zdroj: vlastní zpracování

Následující šestá otázka navrhovala respondentům možnost splácení školného ze zvýhodněných půjček a zjišťovala tak jejich následný postoj k této možnosti.

Graf č. 15 – Studenti by mohli školné splácet ze zvýhodněných půjček

Zdroj: vlastní zpracování

Tabulka č. 14 – Četnost respondentů

	Absolutní četnost (N)	Relativní četnost (%)
Souhlasím	47	42
nesouhlasím	65	58
CELKEM	112	100

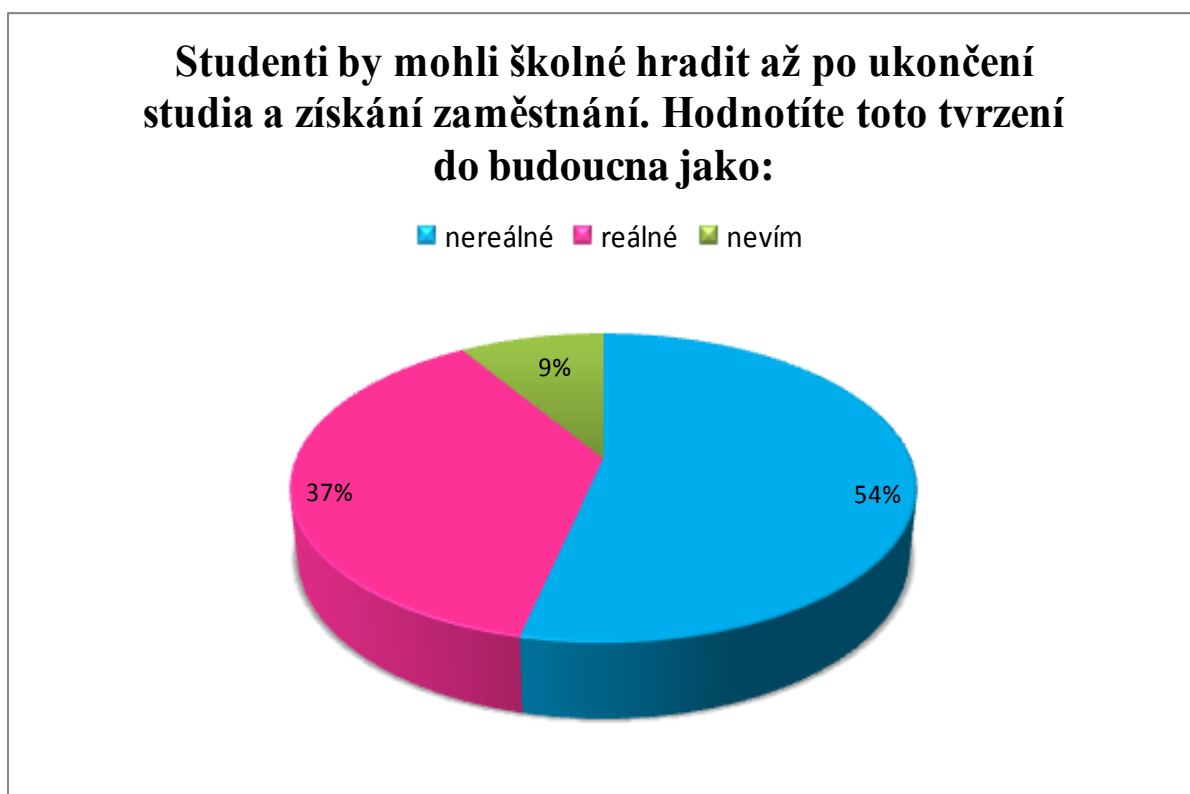
Zdroj: vlastní zpracování

V otázce, ve které byla navržena možnost splácení školného ze zvýhodněných půjček, byli respondenti ve svých odpovědích rozdělení zhruba na polovinu. 65 respondentů (58 %) s možností splácení školného z půjček nesouhlasilo. 47 respondentů (42 %) by naopak s touto variantou souhlasilo. V otázce však nebylo uvedeno, odkud by studenti půjčku získali

a hlavně za jakých podmínek. Zda z bankovní instituce s určitou výší úroku nebo zda od školy např. bezúročně.

Následující otázka dotazníku navrhovala respondentům další možnost, a to hrazení školného až po ukončení studia a získání stálého zaměstnání.

Graf č. 16 – Studenti by mohli školné hradit až po ukončení studia a získání zaměstnání

Zdroj: vlastní zpracování

Tabulka č. 15 – Četnost respondentů

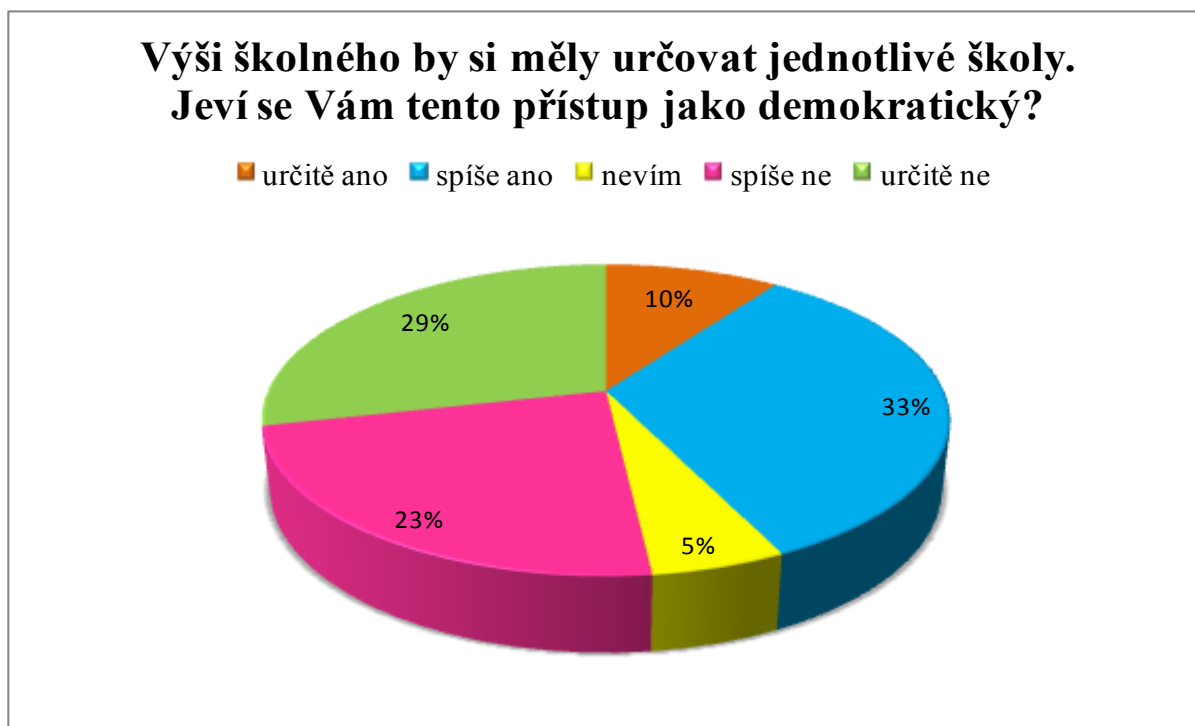
	Absolutní četnost (N)	Relativní četnost (%)
reálné	42	37
nereálné	60	54
nevím	10	9
CELKEM	112	100

Zdroj: vlastní zpracování

Výše uvedená otázka navrhla možnost hrazení školného až po ukončení studia a získání zaměstnání. 60 respondentům (54 %) se zdá tato možnost jako nereálná. Naopak 42 respondentů (37 %) hodnotí tuto možnost jako reálnou. Výsledky u této otázky jsou relativně stejné jako u otázky předchozí, která se týkala splácení školného za pomoci půjček. Více než polovina respondentů ji nehodnotí kladně.

Další otázka uvedla, že výši školného by si měly určovat jednotlivé školy samy dle svého vlastního uvážení. V odpovědích pak zjišťovala, zda se respondentům tento přístup jeví jako demokratický či nikoliv.

Graf č. 17 – Výši školného by si měly určovat jednotlivé školy

Zdroj: vlastní zpracování

Tabulka č. 16 – četnost respondentů

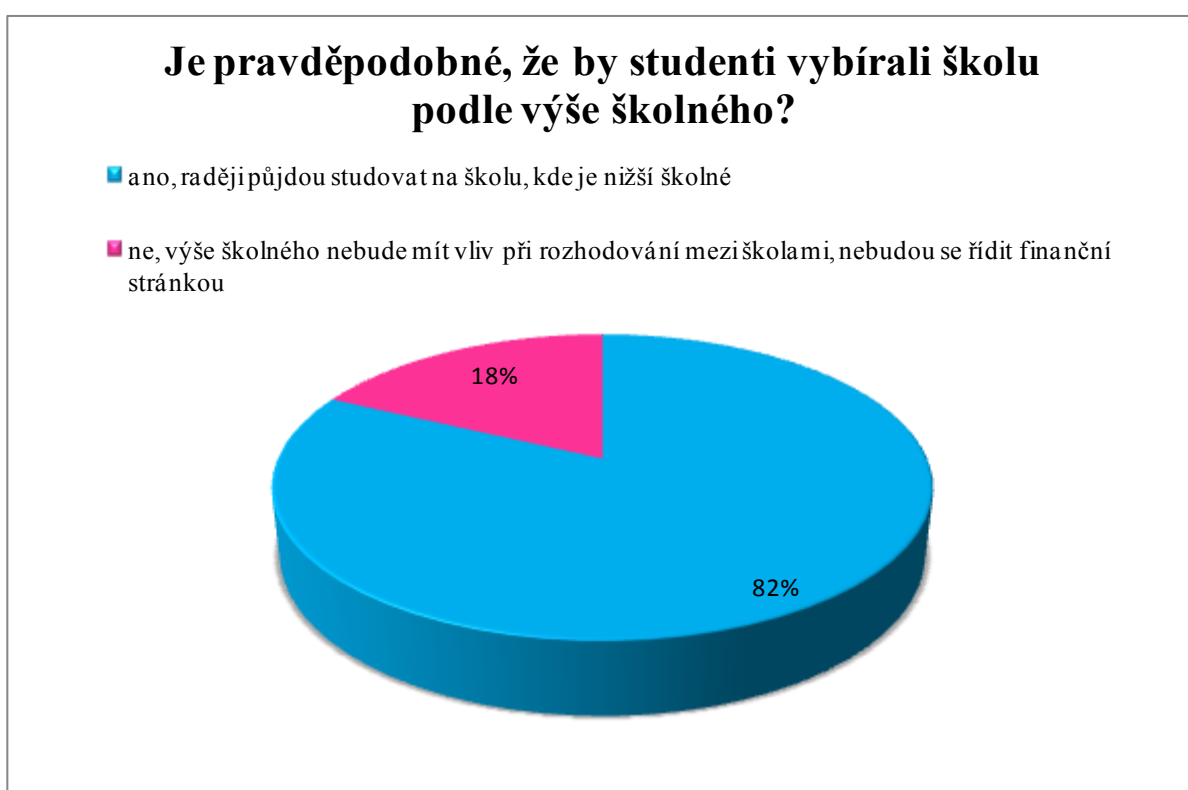
	Absolutní četnost (N)	Relativní četnost (%)
určitě ano	11	10
spíše ano	37	33
nevím	6	5
spíše ne	26	23
určitě ne	32	29
CELKEM	112	100

Zdroj: vlastní zpracování

Z grafu č. 17 vyplývá, že mezi respondenty nebyl zcela ucelený názor na to, zda by si výši školného měly určovat vysoké školy dle vlastního uvážení. 43 % respondentů se jeví tato možnost demokraticky. Naopak pro 52 % dotázaných by šlo o přístup nedemokratický. Lze říci, že jde o určité znevýhodnění týkající se oborů, které si studenti vybírají ke studiu.

Následující otázka zjišťovala názor respondentů na to, že by si budoucí studenti vybírali školu podle toho, jak vysoké školné by na dané škole bylo. Pro školu by se rozhodli v případě nízkého školného nebo by se naopak finanční stránkou vůbec neřídili?

Graf č. 18 – Je pravděpodobné, že by studenti vybírali školu podle výše školného?

Zdroj: vlastní zpracování

Tabulka č. 17 – Četnost respondentů

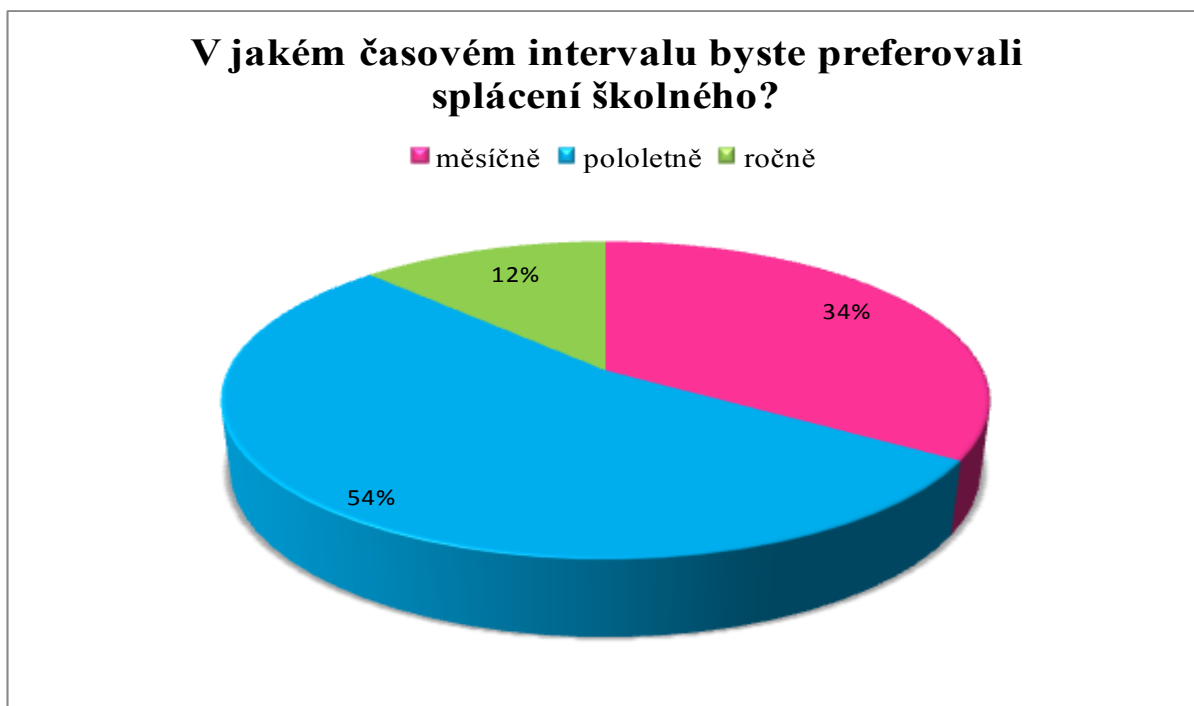
	Absolutní četnost (N)	Relativní četnost (%)
ano	92	82
ne	20	18
CELKEM	112	100

Zdroj: vlastní zpracování

Z hodnot grafu č. 18 je zcela jasný názor respondentů na výše uvedenou otázku. Celkem 92 respondentů (82 %) si myslí, že by si budoucí studenti vybírali vysokou školu podle výše školného na každé z nich. Z výsledků tedy vyplývá, že by se raději rozhodli pro školu, na které by se platilo nižší školné a ne pro tu, kde jsou vyučovány obory, které by chtěli studovat.

Další otázka zjišťovala, v jakém časovém intervalu by respondenti preferovali splácení případného školného.

Graf č. 19 – V jakém časovém intervalu byste preferovali splácení školného?

Zdroj: vlastní zpracování

Tabulka č. 18 – Četnost respondentů

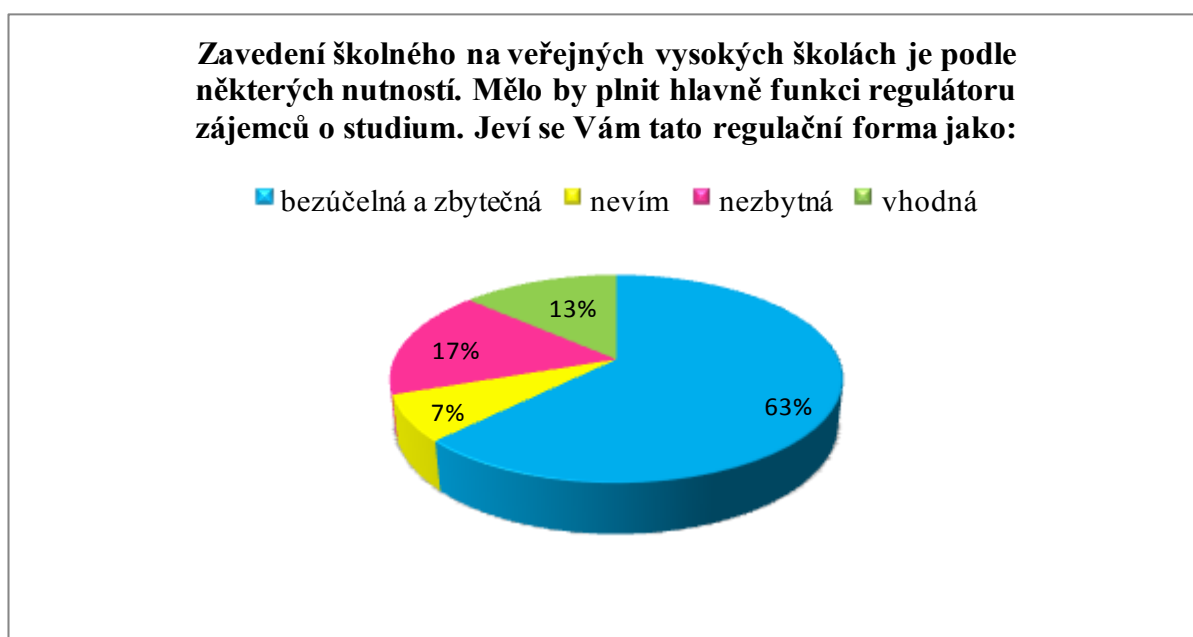
	Absolutní četnost (N)	Relativní četnost (%)
Měsíčně	38	34
Pololetně	60	54
Ročně	14	12
CELKEM	112	100

Zdroj: vlastní zpracování

Graf č. 19 uvádí, že by respondenti preferovali spíše splácení školného pololetně. Tuto variantu zvolilo 60 dotázaných (54 %). Nejméně uváděli respondenti možnost splácení jedenkrát za rok.

Následující otázka uvedla, že zavedení školného na veřejných vysokých školách je podle některých lidí nutností. Mělo by plnit hlavně funkci regulátoru zájemců o studium. V odpovědích bylo zjišťování, zda se respondentům jeví tato regulační forma jako vhodná, nezbytná či naopak zbytečná a bezúčelná.

Graf č. 20 – Zavedení školného jako regulátoru zájemců o studium

Zdroj: vlastní zpracování

Tabulka č. 19 – četnost respondentů

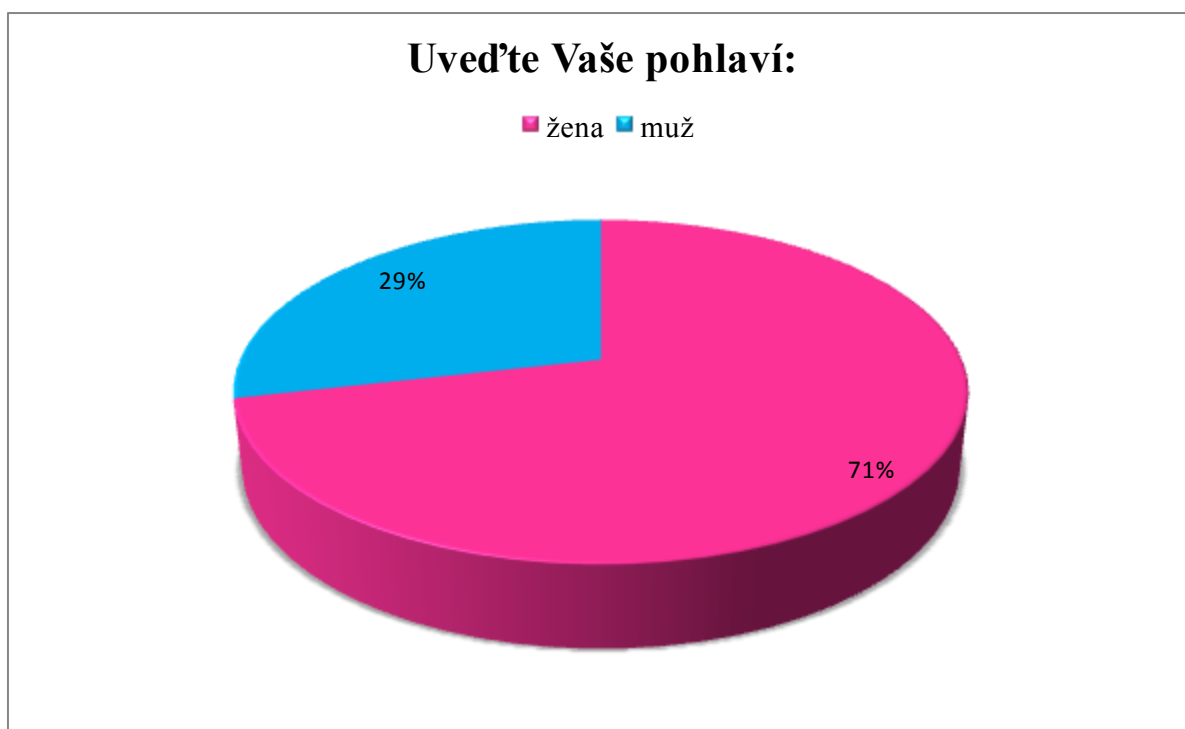
	Absolutní četnost (N)	Relativní četnost (%)
bezúčelná a zbytečná	70	63
nezbytná	19	17
vhodná	15	13
nevím	8	7
CELKEM	112	100

Zdroj: vlastní zpracování

Z výzkumu je zcela jasné, že pro 70 respondentů (63 %) je zavedení školního jako regulátoru zájemců o studium bezúčelné a zbytečné. Pouze 30 % dotázaných se domnívá, že jde o regulační formu vhodnou či přímo nezbytnou.

Následující otázky zjišťovali informace o zkoumaném vzorku, jakými jsou: pohlaví, věk, sociální postavení, dosavadní dosažené vzdělání a studovaná škola.

Graf č. 21 - Pohlaví

Zdroj: vlastní zpracování

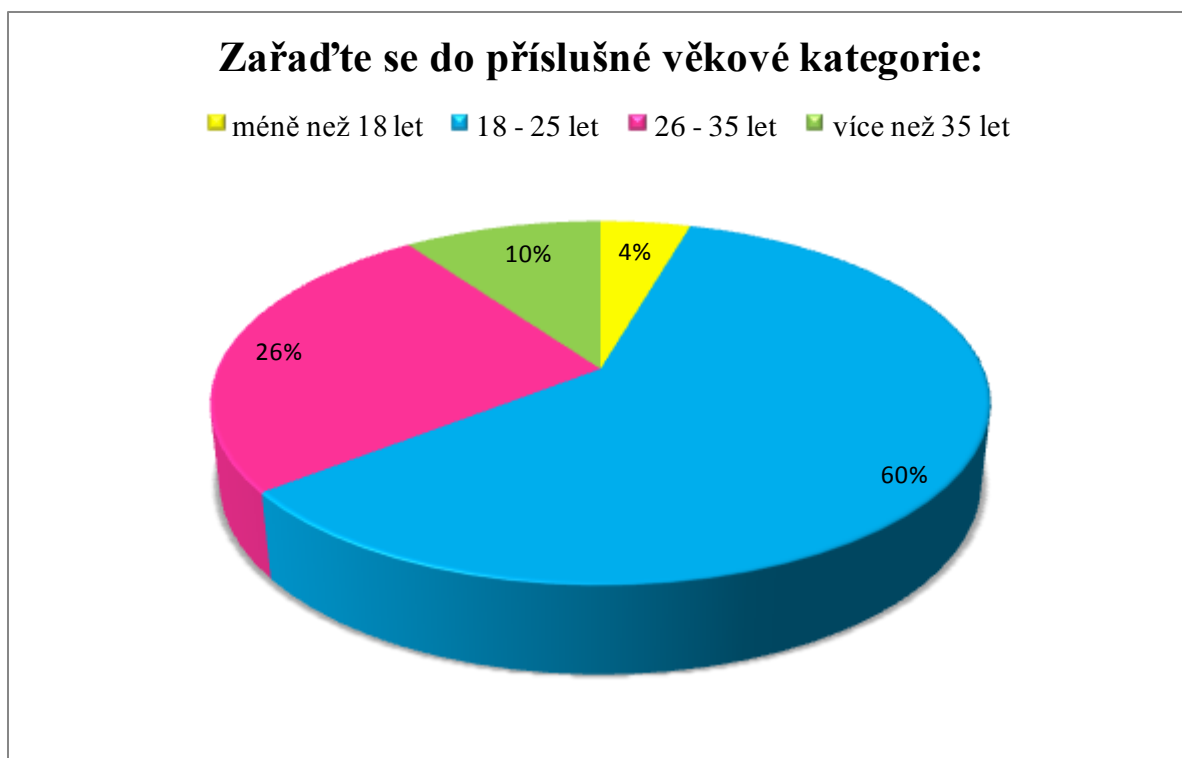
Tabulka č. 19 – Četnost respondentů

	Absolutní četnost (N)	Relativní četnost (%)
Žena	80	71
Muž	32	29
CELKEM	112	100

Zdroj: vlastní zpracování

Dotazníkového šetření se zúčastnilo celkem 112 respondentů. Z toho 80 žen (71 %) a 32 mužů (29 %).

Graf č. 22 – Věkové kategorie

Zdroj: vlastní zpracování

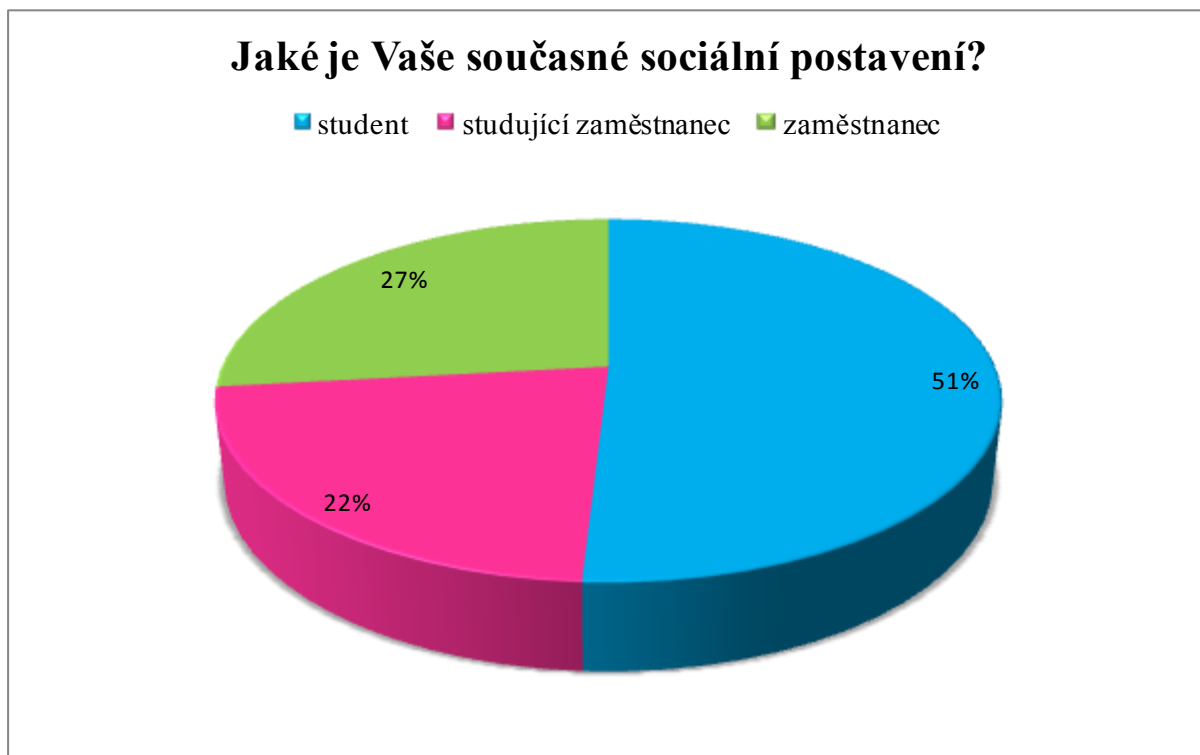
Tabulka č. 20 – Četnost respondentů

	Absolutní četnost (N)	Relativní četnost (%)
méně než 18 let	5	4
18 – 25 let	67	60
26 – 35 let	29	26
více než 35 let	11	10
CELKEM	112	100

Zdroj: vlastní zpracování

Následující otázka zjišťovala zařazení respondentů do různých věkových kategorií. Z celkového počtu 112 respondentů jich bylo 67 (60 %) ve věkové kategorii 18 – 25 let. Druhou nejvíce zastoupenou věkovou kategorií bylo rozmezí 26 – 35 let, do kterého se zařadilo celkem 29 respondentů (26 %). Kategorie „méně než 18 let“ a „více než 35 let“ byla zastoupena minimálně.

Graf č. 23 – Současné sociální postavení

Zdroj: vlastní zpracování

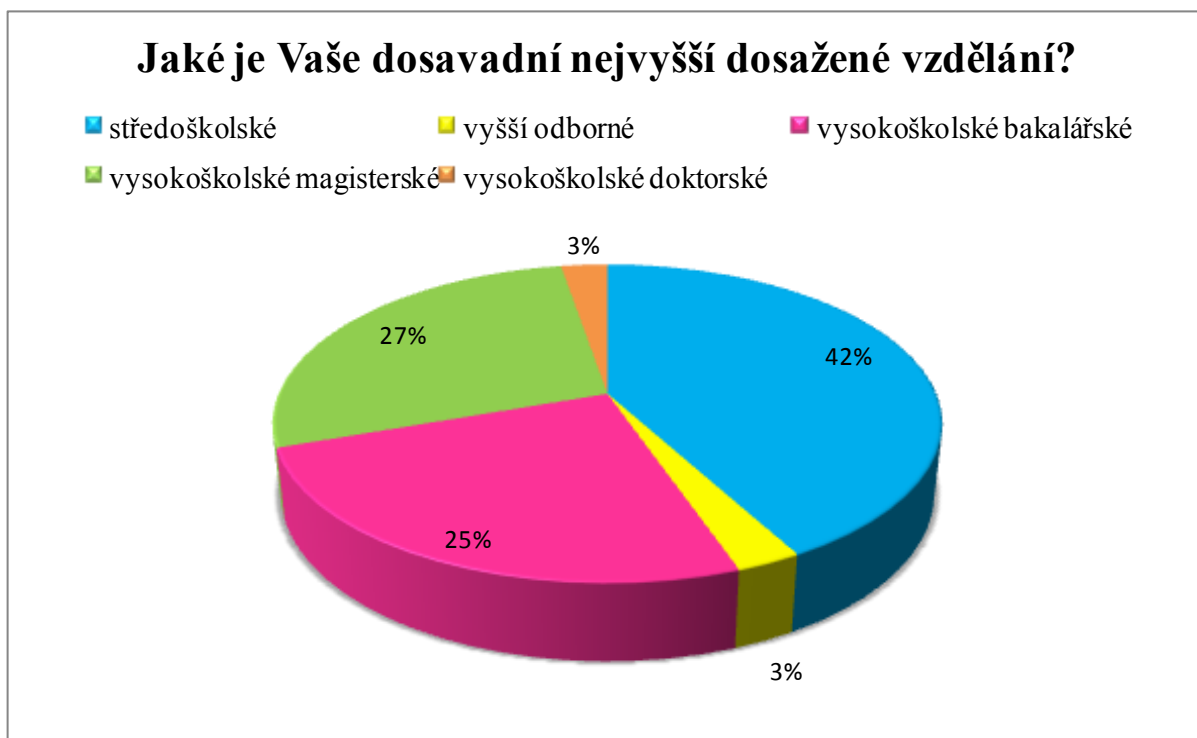
Tabulka č. 21 – Četnost respondentů

	Absolutní četnost (N)	Relativní četnost (%)
Student	57	51
studující zaměstnanec	25	22
Zaměstnanec	30	27
CELKEM	112	100

Zdroj: vlastní zpracování

Další otázka, zjišťující informace o jednotlivých respondentech, se týkala současného sociálního postavení. Polovina respondentů (51 %) byli studenti, druhá polovina byli zaměstnanci nebo pracující zaměstnanci a to v poměru 30:25.

Graf č. 24 – Nejvyšší dosažené vzdělání

Zdroj: vlastní zpracování

Tabulka č. 22 – Četnost respondentů

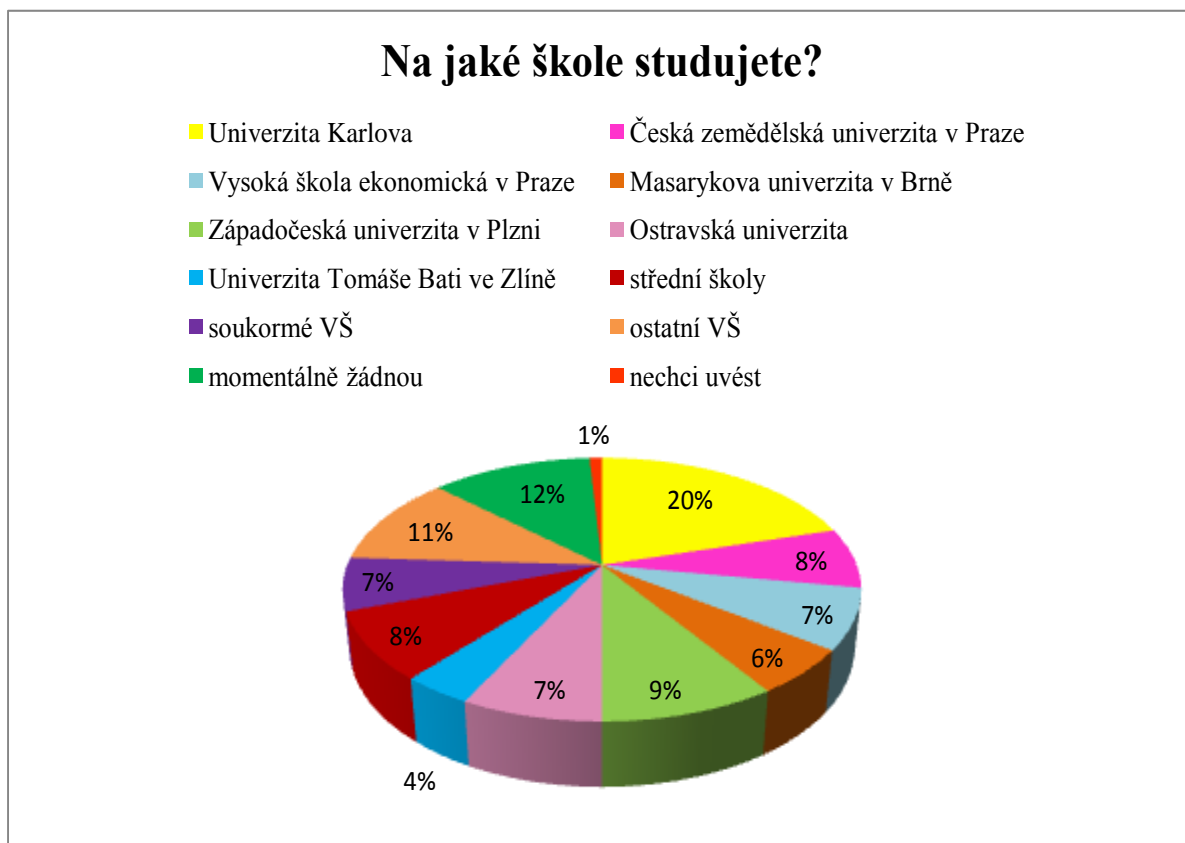
	Absolutní četnost (N)	Relativní četnost (%)
středoškolské	47	42
vyšší odborné	3	3
bakalářské	28	25
magisterské	31	27
doktorské	3	3
CELKEM	112	100

Zdroj: vlastní zpracování

Ve sledovaném souboru 112 respondentů (100 %) dosáhlo 47 respondentů (42 %) středoškolského vzdělání. U vysokoškoláků bylo zastoupení nejpočetnější a to 62 respondentů (55 %) – z toho 28 respondentů (25 %) dosáhlo bakalářského vzdělání, 31 magisterského vzdělání (27 %) a 3 respondenti (3 %) doktorského. Nejnižší zastoupení bylo u respondentů s dosaženým vyšším odborným vzděláním.

Poslední otázka zjišťovala, na které škole respondenti studují. Nejvíce zastoupenou byla Univerzita Karlova v Praze, Západočeská univerzita v Plzni a Česká zemědělská univerzita v Praze.

Graf č. 25 - Škola

Zdroj: vlastní zpracování

Tabulka č. 23 – Četnost respondentů

	Absolutní četnost (N)	Relativní četnost (%)
Univerzita Karlova v Praze	22	20
Západočeská univerzita v Plzni	10	9
Česká zemědělská univerzita v Praze	8	8
Vysoká škola ekonomická v Praze	8	7
Masarykova univerzita v Brně	6	6
Ostravská univerzita	8	7
Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně	4	4
soukromě vysoké školy	7	7
ostatní veřejné vysoké školy	12	11
střední školu	9	8
momentálně žádnou	13	12
nechci uvést	1	1
CELKEM	112	100

Zdroj: vlastní zpracování

10 Východiska

Dotazníkovým šetřením byl zjišťován přístup studentů ke studiu a jejich názor na placené studium. Mezi respondenty bylo rozdáno celkem 150 dotazníků, z kterých se jich vrátilo 112, návratnost tedy byla 74,6 %. Mezi respondenty převládaly ženy, kterých se zúčastnilo 80 (71 %), zastoupení mužů bylo 29 %, což odpovídá 32 mužům. Nejvíce zastoupenou věkovou kategorií ve výzkumu je skupina respondentů ve věku mezi 18 – 25 lety. Z celkových 112 respondentů je ve výzkumu zastoupena 67 respondenty (60 %). Druhou nejvíce zastoupenou je věková kategorie mezi 26 – 35 lety (29 respondentů, odpovídá 26 %). Skupiny respondentů mladších než 18 let a starších než 35 let byly zastoupeny dohromady ze 14 %. Co se týče sociálního postavení, převládali mezi respondenty studenti, a to v zastoupení 51 % (57 respondentů). Skupina zaměstnanců a studujících zaměstnanců byla zastoupena ze 49 % (25 studujících zaměstnanců a 30 zaměstnanců). Z pohledu nejvyššího dosaženého vzdělání byla nejvíce zastoupena skupina středoškoláků, kterých se zúčastnilo 47 (42 %). Další nejvíce zastoupenou skupinou byli vysokoškolsky vzdělaní občané, a to v programu bakalářském (28 respondentů, což odpovídá 25 %) a v programu magisterském (31 respondentů, odpovídá 27 %). Nejméně zastoupenými skupinami byli respondenti s vyšším odborným vzděláním a vysokoškolským doktorským.

Zavedení školného na veřejných vysokých školách by z celkového počtu respondentů vadilo 66 %, což odpovídá 74 respondentům z celkového počtu 112. Nejvíce by zavedení školného vadilo respondentům do 25 let, středoškolákům a současným studentům. Výzkum také ukázal, že by školné na veřejných vysokých školách vadilo také více ženám než mužům. Naopak nejméně by zavedení školného vadilo respondentům mezi 26 a 35 lety, se vzděláním vysokoškolským magisterským. Z odpovědí také vyplynulo, že nejméně by zavedení školného vadilo absolventům vysokých škol, kteří již získali zaměstnání. Z celkového počtu respondentů jen 2 odpověděli, že je zavedení školného vůbec nezajímá.

54 respondentů (48 %) z celkového počtu 112 uvedlo, že by zavedení školného mělo vliv na jejich další studium, naopak u 41 respondentů by to vliv nemělo. 17 respondentů (15 %) odpovědělo, že nedokáže tuto situaci posoudit. Celých 78 % občanů vnímá zavedení školného jak sociální bariéru.

Dále byla z výzkumného šetření zjištěna výše školného, kterou by byli respondenti ochotni platit v případě jeho zavedení na veřejných vysokých školách. Nejvíce respondentů uvedlo, že by bylo ochotno platit částku do výše 5 tisíc Kč za semestr. Nejméně byla uváděna částka ve výši 5 – 10 tisíc Kč. Nejvyšší částku – nad 10 tisíc Kč vybíralo nejvíce respondentů ve věku 26 – 35 let s vzděláním vysokoškolským magisterským. Naopak výši pouze do 2 tisíc Kč uváděli nejvíce současní studenti, ženy a také občané nad 35 let. Muži byly v odpovědích podobně procentuelně zastoupeni u všech typů odpovědí, týkajících se výše školného. Celých 93 respondentů (83 %) si myslí, že by zavedení školného značně ovlivnilo jejich osobní rozpočet.

Z výzkumu plyne, že 82 % respondentů si myslí, že v případě zavedení školného na veřejných vysokých školách by si budoucí studenti vybírali školu podle toho, jak vysoké školné by se na té dané škole platilo. Pouze 18 % si myslí, že by finanční stránka studenty v jejich rozhodování neovlivnila.

Zavedení školného na veřejných vysokých školách je podle některých lidí nutností. Mělo by plnit hlavně funkci regulátoru zájemců o studium. Z šetření vyplynulo, že 63 % respondentů považuje takovou formu regulace za bezúčelnou a zbytečnou.

11 Závěr

Diplomová práce se zabývá tématem vysokoškolské samosprávy dle aktuální právní úpravy se zaměřením na financování v rámci vysokého školství. Práce se skládá ze dvou hlavních částí: části teoretické a části praktické.

V úvodní části práce je stanoveno několik cílů. Jednak analyzovat a popsat aktuální právní úpravu zabývající se získáváním vzdělání na vysokých školách. Dále analyzovat a porovnat poplatky a školné na veřejných a soukromých vysokých školách. A nakonec odpovědět na předem dané hypotézy, které zní: *zavedením školného na veřejných vysokých školách nebude studium přístupné pro všechny, kdož mají schopnosti, a školné na veřejných vysokých školách by nemělo vliv na získání vzdělání za předpokladu, že by bylo splácené formou studentských půjček nebo až po ukončení studia a získání zaměstnání.*

Diplomová práce se snaží o vytvoření uceleného textu zabývajícího se vysokoškolskou samosprávou, ve kterém se podrobně zabývá právní úpravou vysokého školství. Hlavním předpokladem je přiblížení fungování vysokých škol a organizace vysokoškolské samosprávy. Jak již je uvedeno v této práci, je vysokoškolská samospráva součástí veřejné správy – konkrétně samosprávy. Vysokoškolská samospráva spadá do samosprávy zájmové nebo také neúzemní. Do oblasti samosprávy vysokých škol spadá také rozhodování o výši poplatků spojených se studiem na veřejných vysokých školách, kdy Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy určí pouze základ pro budoucí výpočet poplatků. Podmínky pro výpočet daného poplatku pak určuje zákon o vysokých školách. Vysoká škola si pak samotnou výši poplatku určí sama, dle svého uvážení, které je omezeno pouze daným základem a zákonem.

Jednou z hypotéz dotazníkového šetření bylo potvrzení nebo vyvrácení předpokladu, že zavedením školného na veřejných vysokých školách nebude studium přístupné pro všechny, kdož mají schopnosti. Celých 78 % občanů vnímá zavedení školného jak sociální bariéru pro sociálně slabší, ale nadané mladé lidi.

Druhou hypotézou dotazníkového šetření bylo, že školné na veřejných vysokých školách by nemělo vliv na získání vzdělání za předpokladu, že by bylo splácené formou studentských půjček nebo až po ukončení studia a získání zaměstnání. Z dat získaných ve výzkumu plyne,

že jsou respondenti u těchto možností rozdělení zhruba na polovinu. 58 % respondentů nesouhlasí s možností splácení školného ze zvýhodněných půjček a 54 % se zdá jako nereálná možnost splácení školného až po ukončení studia a získání zaměstnání.

Na základě informací zjištěných ve výzkumu a současně i dle názorů, které respondenti uváděli u některých otázek, většina respondentů považuje zavedení školného na veřejných vysokých školách za zbytečné a omezující. Aby bylo studium na vysokých školách přístupné všem, dalo by se omezení dané školným eliminovat v případě zvýhodněných půjček, u kterých by ale muselo být specifikované, co přesně znamená pojem „zvýhodněná“ půjčka. V případě nejasnosti, co to znamená, nebo prostě nevýhodnosti samotné půjčky, by pro budoucí studenty jistě bylo rizikové a nevýhodné do budoucna, aby ve svém mladém věku již měli dluh z půjčky. Další možností eliminující omezení, dané zavedením školného, pro např. sociálně slabší uchazeče o studium, by bylo možné formou splacení až po ukončení zaměstnání a získání zaměstnání. Otázkou ale zůstává, jak by se postupovalo v případě studentů, kteří by studium nedokončili, ať již kvůli nesplnění studijních povinností nebo kvůli dobrovolnému ukončení studia. Zda by i v takovém případě museli zpětně zaplatit školné či nikoli.

Je zcela jasné, že zavedení školného na veřejných vysokých školách, by musel upravovat rozsáhlý právní předpis, který by všechny dané možnosti uvedené výše zahrnoval a znal na ně přesnou odpověď. Aby školné spadalo do oblasti vysokoškolské samosprávy, nesměl by zákon, který je všeobecně závazný, kogentně nařizovat výši školného, nýbrž by musel nechat na svobodném rozhodnutí každé vysoké školy, jakou výši školného bude vybírat.

Seznam použitých zdrojů

Literatura

GERLOCH, A.: *Teorie práva*, 6. aktualizované vydání, Plzeň: Aleš Čeněk, 2013, ISBN: 978-80-7380-454-1

HAVLAN, P.: *Veřejné vlastnictví v právu a společnosti*, Praha: C. H. Beck, 2008, ISBN 978-80-7179-617-6

HENDRYCH, D. a kol. *Správní právo. Obecná část*. 8. vydání. Praha: C. H. Beck, 2012, ISBN: 978-80-7179-254-3

KOUDELKA, Z. *Samospráva*. Praha: Linde, 2007, s. 18. ISBN: 978-80-7201-665-5

KOUDELKA, Z. *Zájmová samospráva a její předpisy*. Bulletin advokacie, roč. 2001, č. 5

KOUDELKA, Z. *Vysokoškolská samospráva*

MATĚJŮ P. a kol., *Bílá kniha terciárního vzdělávání*, vydalo Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy, Praha 2009, ÚIV – divize Nakladatelství Tauris, ISBN 978-80-254-4519-8

PRŮCHA, P. *Základní pojmy a instituty správního práva*. 1. vydání. Brno: Masarykova univerzita 1998, ISBN 802-10-2002-4

STREJČKOVÁ, D. *Participace vybraných subjektů zájmové samosprávy na správě veřejného majetku*. COFOLA 2011: the Conference Proceedings, 1. edition. Brno: Masarykova univerzita, 2011

Právní předpisy

zákon č. 2/1993 Sb., Listina základních práv a svobod

zákon č. 111/1998 Sb., o vysokých školách

zákon č. 128/2000 Sb., o obcích

zákon č. 129/2000 Sb., o krajích

Judikatura

Rozsudek Nejvyššího správního soudu spis. zn. 2 As 50/2004

Rozsudek Nejvyššího správního soudu spis. zn. 7 As 30/2008

Rozsudek Nejvyššího správního soudu spis. zn. 7 As 30/2008

Internetové zdroje

Internetové stránky Ministerstva školství a mládeže ČR - www.msmt.cz

Internetové stránky společnosti Scio - www.scio.cz

Internetové stránky Akreditační komise - www.akreditacnikomise.cz

Internetové stránky vybraných veřejných a soukromých vysokých škol

Seznam grafů a tabulek

Graf č. 1 – Vadilo by Vám zavedení školného?

Graf č. 2 – závislost hodnot grafu č. 1 na věku

Graf č. 3 – závislost hodnot grafu č. 1 na dosaženém vzdělání

Graf č. 4 – závislost hodnot grafu č. 1 na pohlaví

Graf č. 5 – závislost hodnot grafu č. 1 na sociálním postavení

Graf č. 6 – Mělo by zavedení školného vliv na Vaše další studium?

Graf č. 7 – Vnímáte zavedení školného jako sociální bariéru?

Graf č. 8 – Výše školného

Graf č. 9 – Výše školného v závislosti na sociálním postavení

Graf č. 10 - Výše školného v závislosti na věku

Graf č. 11 - Výše školného v závislosti na pohlaví

Graf č. 12 - Výše školného v závislosti na dosaženém vzdělání

Graf č. 13 – Ovlivnilo by zavedení školného Váš osobní rozpočet?

Graf č. 14 – závislost hodnot grafu č. 13 na pohlaví

Graf č. 15 - Studenti by mohli školné splácet ze zvýhodněných půjček

Graf č. 16 - Studenti by mohli školné hradit až po ukončení studia a získání zaměstnání

Graf č. 17 - Výši školného by si měly určovat jednotlivé školy

Graf č. 18 – Je pravděpodobné, že by studenti vybírali školu podle výše školného?

Graf č. 19 – V jakém časovém intervalu byste byli ochotni splácet školné?

Graf č. 20 – Školné, jako regulátor zájemců o studium

Graf č. 21 – Pohlaví

Graf č. 22 – Věk

Graf č. 23 – Sociální postavení

Graf č. 24 – Dosažené vzdělání

Graf č. 25 – Škola

Tabulka č. 1 – Poplatky za přijímací řízení

Tabulka č. 2 – Poplatky za prodloužené studium

Tabulka č. 3 – Poplatky za další studium

Tabulka č. 4 – Poplatky za studium v cizím jazyce

Tabulka č. 5 – Školné a poplatky na Univerzitě Jana Amose Komenského

Tabulka č. 6 - Školné a poplatky na Metropolitní univerzitě

Tabulka č. 7 - Školné a poplatky na Vysoké škole v Karlových Varech

Tabulka č. 8 - Školné a poplatky na ART & DESIGN INSTITUT

Tabulka č. 9 až tabulka č. 23 – Četnost respondentů u jednotlivých otázek

Přílohy

Příloha č. 1

Dotazníkové šetření:

1. Vadilo by Vám zavedení školného?

- ano, vadilo
- ne, nevadilo
- nevím, nezajímá mě to

2. Mělo by zavedení školného vliv na Vaše další studium?

- ano, mělo
- ne, nemělo

3. Vnímáte možné zavedení školného jako sociální bariéru?

- ano
- ne

proč:

4. Jak vysoké školné byste byli ochotní platit za semestr?

- žádné
- do 2000,-
- od 2000,- do 5000,-
- od 5000,- do 10000,-
- nad 10000,-

5. Ovlivnilo by školné značně Váš osobní rozpočet?

- určitě ano
- spíše ano
- nevím
- spíše ne
- určitě ne

6. Studenti by školné mohli splácet i ze zvýhodněných půjček. Souhlasíte nebo nesouhlasíte s touto možností?

- souhlasím
- nesouhlasím

proč:

7. Studenti by mohli školné hradit až po ukončení studia a získání zaměstnání.

Hodnotíte toto tvrzení do budoucna jako:

- reálné
- nereálné
- nevím

8. Výši školného by si měly určovat jednotlivé školy. Jeví se vám tento přístup jako demokratický?

- určitě ne
- spíše ne
- nevím
- spíše ano
- určitě ano

9. Je pravděpodobné, že by studenti vybírali školu podle výše školného?

- ano, raději půjdou studovat na školu, kde je nižší školné
- ne, výše školného nebude mít vliv při rozhodování mezi školami, nebudou se řídit finanční stránkou

10. V jakém časovém horizontu byste preferovali splácení školného?

- měsíčně
- pololetně
- ročně

11. Zavedení školného na vysokých školách je podle mnohých nutností. Mělo by však plnit hlavně funkci regulátoru zájemců o studium. Jeví se vám tato regulační forma jako:

- zbytečná a bezúčelná
- nezbytná
- vhodná
- nevím

12. Uveďte Vaše pohlaví:

- žena
- muž

13. Zařad'te se do příslušné věkové kategorie:

- méně než 18 let
- 18-25 let
- 26-35 let
- více než 35 let

14. Jaké je Vaše současné sociální postavení?

- student
- studující zaměstnanec
- zaměstnanec

15. Jaké je Vaše dosavadní nejvyšší dosažené vzdělání?

- středoškolské
- vyšší odborné
- vysokoškolské bakalářské
- vysokoškolské magisterské
- vysokoškolské doktorské

16. Na jaké škole studujete?